

Birliyimiz möhkəm, dostluğumuz əbədi olacaq

İlham Əliyev və Şavkat Mirziyoyev iki qardaş ölkə arasında hərtərəfli münasibətlərin yeni inkişaf istiqamətlərini və yol xəritəsini müəyyən etdilər

Azərbaycan və Özbəkistan strateji tərəfdaşlığında və çoxtərəfli münasibətlərində yeni yüksəliş mərhələsi başlayıb.

Dostluq, qardaşlıq münasibətləri getdikcə daha da güclənən, mövcud əlaqələri və qarşılıqlı əməkdaşlıqları şəxslənən iki türkdilli dövlətin liderləri İlham Əliyevlə Şavkat Mirziyoyev Bakıdan, Füzulidən və Şuşadan dünyaya daha bir mesaj ünvanlayaraq möhkəm təməl üzərində qurulan sarsılmaz münasibətlərin yüksələn xətt üzrə inkişafda olduğunu bəyan etdilər.

Özbəkistan Prezidentinin Azərbaycana dövlət səfəri, Prezident İlham Əliyevlə aparılan danışıqlar, keçirilən görüşlər, imzalanan sənədlər ikitərəfli əlaqələrin daha da şaxələndirilməsi üçün real zəmin yaratdı. Birgə təşkil olunan Azərbaycan-Özbəkistan biznes-forumu isə iki qardaş ölkə arasında iqtisadi əlaqələrin yeni istiqamətlərini və yol xəritəsini müəyyən etdi.

Heydər Əliyev İli - 2023 Ulu Öndər və Azərbaycan gəncliyi

Ölkəmizin gələcəyini möhkəm əllərdə saxlaya bilən gənclər ordusu formalaşdı

Ümummilli Lider gənclər siyasətinin uğurla həyata keçirilməsi məqsədilə bu sahənin zəruri qanunvericilik bazasının formalaşdırılmasını təmin etdi. Gənclərin sosial, iqtisadi və digər problemlərinin həllinə yönəldilən, onların öz qabiliyyətlərini inkişaf etdirmələrinə kömək edən fərman və sərəncamlar, dövlət proqramları bu qəbildəndir. Qanunlar, fərman, sərəncam və dövlət proqramları gənc nəslin

mütəşəkkil qüvvə kimi formalaşmasına, onların mənəvi-ideoloji cəhətdən tam yetkinləşməsinə, sosial problemlərinin həllinə, faydalı məşğulluğunun təmin olunmasına son dərəcə müsbət təsir göstərir.

Ulu Öndərin gəncliyə və gənclərə etimadı bu gün artıq öz təsdiqini tapmaqdadır. Bu gün ölkəmizdə gənclər siyasəti mahiyyət və keyfiyyətə yeni mərhələsinə yaşayır. Prezident İlham Əliyev

Ulu Öndərin gənclər siyasətinə sadiqliyini öz qərarları ilə təsdiq edir. Gənclərin mənəvi inkişafı, vətənpərvərlik təbiyyəti, xarici ölkələrdə təhsili, sosial müdafiyyə ehtiyacı olanların problemlərinin həlli istiqamətində görülən işlər, gənclər təşkilatlarının formalaşması və inkişafı üçün yaradılan şərait və imkan bu sahədə böyük diqqətin nəticəsidir.

Dövlətlərarası əlaqələrin dinamik inkişafı yeni mərhələyə yüksəlməsi məmnunluq doğurur

Ukraynanın Prezidenti zati-aliləri cənab Volodimir Zelenskiyə

Hörmətli cənab Prezident!

Ukraynanın milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə və Sizin simanızda bütün xalqınıza öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından ən səmimi təbriklərimi çatdırıram.

Azərbaycan ilə Ukrayna arasında münasibətlərin hazırkı yüksək səviyyəsi xalqlarımızın tarixən təşəkkül tapmış sıx dostluq və qarşılıqlı hörmət ənənələrindən irəli gəlir. Bu iradədən qaynaqlanan və möhkəm təməllər üzərində qurulan dövlətlərarası əlaqələrimizin birgə söylərimizlə dinamik inkişaf edərək yeni mərhələyə yüksəlməsi məmnunluq doğurur. Azərbaycan-Ukrayna əlaqələrinin keçən ilin yanvarında Ukraynaya səfərim zamanı imzaladığımız Birgə Bəyannamədə öz əksini tapmış məram və məqsədlərə uyğun olaraq bundan sonra da inkişaf edəcəyinə inanıram.

Cari ilin iyununda Kişineuda Sizinlə görüşümüzü, Azərbaycan-Ukrayna ikitərəfli əlaqələri ətrafında apardığımız fikir mübadiləsini ən xoş təəssürlərlə xatırlayıram.

Azərbaycan BMT Nizamnaməsinə, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə daim sadiq qalaraq bütün dövlətlərin, o cümlədən Ukraynanın suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə hörmət edir. Biz Ukrayna xalqına humanitar yardım məsələlərini daim diqqətdə saxlayır, bundan sonra da lazımı yardım göstərməyə hazır olduğumuzu bildiririk.

Əminəm ki, xalqlarımızın mənafelərinə uyğun olaraq Azərbaycan ilə Ukrayna arasında dostluq münasibətlərinin genişlənməsi, qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığımızın möhkəmlənməsi yolunda birgə söylərimizi bundan sonra da ardıcıl şəkildə davam etdirəcəyik.

Bu bayram günündə Sizə ən xoş arzularımı çatdırır, dost Ukrayna xalqına sülh və əmin-amanlıq diləyirəm.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 avqust 2023-cü il

Azərbaycan-Özbəkistan münasibətləri tarixinin ən yüksək mərhələsindədir

Prezident İlham Əliyevin və Şavkat Mirziyoyev qarşılıqlı səfərləri, keçirilən görüşlər dövlətlərarası münasibətlərin inkişafına şərait yaradır. Prezident İlham Əliyevin 2022-ci ildə Özbəkistana üç dəfə səfər etməsi, bu dost ölkənin növbəti dəfə Prezidenti seçilmiş Şavkat Mirziyoyev ilk xarici səfərini ölkəmizə etməsi, eləcə də bu səfərlər zamanı vacib sənədlərin, sazişlərin imzalanması olduqca əhəmiyyətlidir. 23 avqust tarixdə dövlət başçılarının işğaldan azad olunmuş ərazilərə birgə səfəri, Füzuli şəhərindən sonra Şuşa şəhərində məscidləri, tarixi abidələri ziyarət etmələri onu deməyə əsas verir ki,

dövlət başçılarının dostluğu ölkələrimiz arasında münasibətləri daha da dərinləşdirir. Möhtəm sonuncu səfər zamanı imzalanan sənədlərdən biri də ölkələrimiz arasında Ali Dövlətlərarası Şurasının yaradılması ilə bağlıdır və şura dövlətlərarası əlaqələrin inkişafına xidmət edəcəkdir.

Bu gün Azərbaycan-Özbəkistan münasibətləri dövlətlərarası, həm də beynəlxalq platformalarda uğurla davam edir.

Mərkəzi Asiyanın ən sürətlə inkişaf edən dövləti olan Özbəkistanın uğuru Azərbaycanın, Azərbaycanın uğuru isə Özbəkistanın uğuru kimi xarakterizə olunur.

"Tərəfsiz" təşkilatın erməni təəssübkeşliyi

Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi Qarabağda missiyasına uyğun fəaliyyət göstərmir

Bundan başqa, BQXK bəyannamələrində ermənilərin Ermənistanı daşınmasını "təxliyə" kimi qələmə verməsi doğru deyil, çünki nəzərə almaq lazımdır ki, yalnız fəvqəladə vəziyyətlərdə - hərbi əməliyyatlar, silahlı toqquşmalar, təbii və ya texnologiya fəlakətləri zamanı insanların daşınmasına təxliyə deyilir. Rusiya sülhməramlılarının yerləşdirildiyi ərazilərdə isə heç bir fəvqəladə vəziyyətdən söhbət gedə bilməz. Belə olan halda, BQXK-nin ermənilərin daşınmasına "təxliyə" donu geyindirməsi də, sözsüz ki, məqsədləli xarakter daşıyır.

Xankəndidə siyasi böhran dərinləşir

Ermənistanın və onları himayə edən "böyük güclər" in qeyri-səmimi davranışlarını sərbərlə izləyən Azərbaycan tərəfinin cavabı çox qəti və lakonik oldu. Azərbaycan qarşı tərəfə "Oyun bitdi!" mesajını verdi.

Ermənistan sözsüz ki, BMT-də istədiyinə nail ola bilmədi. Buna görə Ermənistan və Qarabağ separatçıları çətinlik içindədir. Ermənistan Paşinyana qarşı müxalif olan qüvvələrin danışımağa sözü çoxalıb. İndi nəzərlər bir aydan çoxdur Azərbaycan sərhədində dayanan "Spayka"nın avtomobillərinin hansı sifətlə geri döncəyinə yönəlib. Eyni zamanda daha Qarabağda yaşayan ermənilər Ermənistandan verilən boş vədlərə inanmırlar. Ermə-

nistanın aciz duruma düşdüyünü, Azərbaycanın qarşısında gücsüz olduğunu anlamayan yoxdur.

Azərbaycanın qətiyyətli mövqeyi separatçı rejimin rəhbərlərinə də təsirini göstərmişdir. Separatçıların arasında konfliktlər, narazılıqlar, bir-biriləri ilə apardıqları mübarizə açıq müstəviyə keçmişdir. Yerli əhalinin boş vədlərdən, yersiz müharibələrdən bezdiyi özünü aşkar bürüzə verməkdədir. Bunu hiss edən separatçıların bəzi liderləri, xüsusilə qondarma rejimin "keçmiş müdafiə naziri" Samvel Babayan Azərbaycanın reintegrasiya təklifinə normal münasibət göstərir.

Şimal bölgəsində cənub qonaqpərvərliyi

Qusara üz tutan turistlərin sayının artmasının əsas səbəbi budur

Rayonda piyada gəzməyi xoşlayan turistlər üçün də əlverişli şərait var. Onlar ekoloji xarakterli üç marşrut üzrə hərəkət edə bilərlər. Onlardan biri Qusardan Ləzə şlaləsi istiqamətinədir. Bu marşrutla hərəkət edən turistlər yolluğu Əniq kəndində düşərgə salıb dincəlmək imkanı qazınırlar. Üstəlik, kəndin yaxınlığındakı XIII əsrə aid Əniq qalasının indiyədək sağlam qalmış divarlarının qalıqlarına tamaşa etmək də mümkündür.

Möhtəşəm qələbə

Ağdamın "Qarabağ"ı Sloveniyadan zəfərlə qayıtdı

UEFA Avropa Liqası, play-off mərhələsi, ilk oyun

Olimpiya (Sloveniya) - "Qarabağ" - 0:2

Qollar: Kevin Medina, 33 (0:1), Leandro Andrade, 44 (0:2)

Qırmızı vərəqə: David Sualche, 90+5 ("Olimpiya")

Baş hakim: Georgi Nikolov Kabakov (Bolqarıstan)

"Stozice" stadionu, Lyublyana

Dünya UEFA Avropa Liqasının play-off mərhələsinin ilk qarşılaşmasında Ağdamın "Qarabağ" klubu səfərdə "Olimpiya"nın qonağı oldu.

Futbolda taktika, oyun planı və s. çox vacib məsələlərdədir. Ancaq əzmkarlıq, ruh yüksəkliyi, qələbə qazanmaq inadkarlığı komandalara qarşılaşmaya daha fərqli motivasiya edir. Dünya "Olimpiya" - "Qarabağ" matçında bir daha bunun şahidi olduq.

Ağdamlı futbolçulardan fərqli olaraq matçın Azərbaycanı yayımını öz üzərinə götürən, daim peşəkarkıdan öz vuran "İdman TV" yenə "sini" də qaldı. Matçı canlı yayımlaya bilməyərək milyonları çətin vəziyyətdə qoyan kanal rəhbərliyinin qeyri-peşəkarklığına başqa nə ad vermək olar?

Hər bir halda internet resurslarından faydalanaraq komandamızın matçını başqa ölkə kanallarından izləməyə çalışdıq.

Baş nazir Əli Əsədov Ukraynanın Baş nazirini Müstəqillik Günü münasibətilə təbrik edib

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov Ukraynanın Baş naziri Denis Şmıqala ölkəsinin Müstəqillik Günü münasibətilə təbrik məktubu ünvanlayıb.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, məktubda Azərbaycan və Ukrayna xalqları arasında əsrlərdən bəri davam edən dostluq və əməkdaşlıq ənənələrinin mövcud

olduğu vurğulanıb. Qeyd olunub ki, məhz bu möhkəm təməllər üzərində qurulmuş dövlətlərarası münasibətlərin hazırkı səviyyəsi məmnunluq doğurur.

Azərbaycan-Ukrayna ənənəvi dostluq münasibətlərinin və səmərəli əməkdaşlığının xalqlarımızın və ölkələrimizin mənafelərinə uyğun olaraq bundan sonra da müvəffəqiyyətli inkişaf edəcəyinə və genişlənməsinə əminlik ifadə olunub.

Azərbaycan və Belçika XİN rəhbərləri çoxtərəfli formatlarda əməkdaşlıq və regional məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparıblar

Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Belçika Krallığının ölkəmizdə səfərdə olan xarici işlər, Avropa işləri, xarici ticarət və federal mədəni institutlar naziri Haccə Lhəbbi və rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyindən (XİN) AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazir Ceyhun Bayramov və nazir Haccə Lhəbbi arasında təkbətək görüş, daha sonra hər iki tərəfin nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə davam edib.

Görüş zamanı Azərbaycan-Belçika arasında ikitərəfli və çoxtərəfli formatlarda əməkdaşlıq məsələləri, habelə regional məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Bölgədə yeni reallıqlar kontekstində Belçika ilə iqtisadi, mədəni, ticarət, alternativ enerji, yüksək texnologiyalar, tibb və əczaçılıq və s. istiqamətlərdə müvafiq əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi imkanları olduğu bildirilib.

Müzakirələr zamanı Ermənistanın 30 ilə yaxın dövr or-

zində Azərbaycanın ərazilərinin işğalına, 9 şəhər və 300-dən yuxarı kəndin dağıdılmasına, etnik təmizləmə siyasətinə diqqət yönəldilib.

Postmünaqişə dövründə mövcud regional vəziyyət və reallıqlar, Azərbaycan tərəfindən Ermənistan ilə münasibətlərin normalaşdırılması, sülh müqaviləsinin imzalanması, bölgədə nəqliyyat və kommunikasiyaların açılması, eləcə də sərhədlərin delimitasiyası istiqamətində göstərilən səyər barədə qarşı tərəfi ətraflı məlumatlandıran nazir Ceyhun Bayramov Ermənistanın davamlı qeyri-konstruktiv yanaşma seriyəsinin, hərbi-siyasi təxribatları, öhdəliklərindən boyun qaçırmasını, üçtərəfli Bəyanatın müddəala-

rına zidd olaraq Laçın yolundan hərbi və mina təhdidinin davam etdirilməsi üçün sui-istifadə etdiyini bildirdi.

Görüşdə nazir Ceyhun Bayramov tərəfindən Azərbaycan tərəfinin təşəbbüskarı olduğu sülh gündəliyi, bu çərçivədə ölkəmizin konstruktiv yanaşması və müvafiq səyləri müqabilində Ermənistanın ziddiyyətli və təxribatçı mövqeyi haqqında müqabil tələf məlumat verilib.

Xüsusilə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni sakinlərin reintegrasiya siyasətinə Ermənistanın hər vaxtla yanaşmasını, Laçın-Xankəndi yolu ətrafında yalan iddialar yayması qeyd olunub. Laçın yolundan gündəlik olaraq erməni sakinlərin keçdi-

yi, əraziyə böyük həcmli yüklərin daşınması üçün iso Ağdam-Xankəndi yolundan istifadənin Azərbaycan tərəfindən təklif olunduğu xatırlanıb.

Nazir Ceyhun Bayramov eyni zamanda bölgədə onilliklər boyu Azərbaycanla qarşı qarşılaşdırılan işğalçı siyasətinə bəzi dövlətlərin göz yummasının, habelə postmünaqişə dövründə Azərbaycanla qarşı qarşılaşdırılan qarayaxma kampaniyasının siyasi manipulyasiyadan başqa bir şey olmadığını diqqətə çatdırıb. Bütün bunlarla əlaqədar, bölgədə Avropa İttifaqı missiyası kimi beynəlxalq təşəbbüslərin Ermənistan tərəfindən sui-istifadə edilməsinə imkan verilməməsinin zəruriliyi vurğulanıb.

Azərbaycanın hər zaman sülh və təhlükəsizlik şəraitində, ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində birgə yaşayışın, inkişaf və rifahın tərəfdarı olduğu və bu istiqamətdə səylərini davam etdirəcəyi diqqətə çatdırılıb.

Daha sonra keçirilmiş mətbuat brifinqində nazirlər görüşünün nəticələrinə dair bəyanatlarla çıxış edib, jurnalistlərin suallarını cavablandırdılar.

Heydər Əliyev İli 2023

Ulu Öndər və Azərbaycan gəncliyi Ölkəmizin gələcəyini möhkəm əllərdə saxlaya bilən gənclər ordusu formalaşdır

"Məni hədsiz dərəcədə sevindirən odur ki, Azərbaycanın gələcəyini möhkəm əllərdə saxlaya bilən, Azərbaycanı daim bütün xətərlərdən qoruya bilən, Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini, demokratik dövlətini qoruya bilən gəncliyi var".

Hələ illər öncə Ulu Öndər Heydər Əliyev deyirdi ki, hər bir Azərbaycan gəncliyi hər şeydən artıq müstəqil Azərbaycanı bu gün, gələcəyi haqqında düşünməlidir.

Ömrünü Azərbaycanın işıqlı sabahına həsr edən, onun dünyaya günəş kimi doğması üçün yüksəkliyi strategiyasını müəyyənləşdirən Ümummilli Liderin bu fikirləri illər sonra bir daha təsdiqini tapdı. Vətənpərvərlik ruhunda böyüyən, xalqı, dövlətini sevməyi ölkəsinin gələcəyini düşünən gənclər 30 illik həsrətimizə son qoyub Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü təmin etdilər. Həmin gənclərin qəhrmanlıqlarına ən yüksək qiymət isə Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən verildi: "Elə gənclər yetişdirmişik ki, bu gənclər dağ dağ istə qoya bilər və əslində, bunu da etdilər. Biz elə bir gəncliyi yetişdirdik ki, onlar həm yüksək mənəvi, həm də yüksək fiziki keyfiyyətlər göstərərək uzun illər ərzində işğal altında olan torpaqları azad etdilər və Şuşa kimi alınmaz qalını faktiki olaraq yüngül silahlarla, əliyalın azad etdilər".

Amma etiraf etməliyik ki, bu proses uzun illərin zəhmətinin bəhrəsidir. Əgər dövlətin uğurlu gənclər siyasəti olmasaydı, bu nailiyyətləri, sadəcə, xəyal edə bilərdik. Cəmiyyətin avangard qüvvəsi olan gənclərin sağlam ruhu, savadlı, yüksək mənəvi dəyərlərə sahib olması hər bir dövlətin prioritet vəzifələrindəndir.

Ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində dünyada, o cümlədən Azərbaycanda baş verən ictimai-siyasi hadisələr dəyişikliklərə, gənclər qarşısında duran problemlər və onların həlli yolları da dəyişməyə başladı. Bütün bunları bilən Ümummilli

li Lider Heydər Əliyev gəncliyi möhkəmləndirməyə çalışdı. 1994-cü il iyulun 26-da Gənclər və İdman Nazirliyi yaradıldı. Nazirlik yaradıldıqdan sonra dövlət gənclər siyasəti sahəsində mühüm işlər həyata keçirilməyə başlandı. Bu siyasətin davamı olaraq 1996-cı il yanvarın 26-da Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə fevralın 2-də Azərbaycan Respublikasının gəncliyi forumu keçirildi. Bu forum dövlət siyasətində gənclərə diqqət, qayğı daha da artdı. Forum müstəqil Azərbaycan gəncliyinin qarşısında duran mühüm vəzifələrin həyata keçirilməsində ölkənin avangard qüvvəsinin hər bir sahədə fəal iştirak etməyə hazır olduğunu nümayiş etdirdi və gənclərə işin nəzərəcarpaqcaq dərəcədə canlanmasına səbəb oldu.

Çünkü Azərbaycan Gəncliyinin I Forumunda gənclər və idman siyasəti sahəsində görülən işlərdən, gəncliyin qarşısında böyük məsuliyyətin dayandığından danışan Heydər Əliyev gənclər qarşısında tarixi bir vəzifə qoymuşdu: "Hər bir Azərbaycan gəncliyi hər şeydən çox, hər şeydən artıq müstəqil Azərbaycanı bu gün, gələcəyi haqqında düşünməlidir".

Həmin dövrdə gənclərin problemlərinin həllini təmin edən fərmanların imzalanması, qanunların qəbul edilməsi, gənclərin dövlət quruculuğuna fəal cəlb olunması dövlətin gənclər siyasətinə mühüm töhfələr verdi. Bununla da Azərbaycan gəncliyinin tamhüquqlu vətəndaş kimi öz gələcəyini sahib çıxması və ona göstərilən etimadı doğrultmağa çalışması üçün bütün şərait yaradıldı.

Heydər Əliyevin 1997-ci il 2 fevral tarixində imzaladığı fərmana əsasən, həmin tarix

"Azərbaycan gəncləri günü" elan edildi. 1996-2002-ci illərdə qəbul edilmiş "Bədən tərbiyyəsi və idman haqqında", "Azərbaycanın gənclər istedadlarına dövlət qayğısı haqqında", "Gənclər üçün xüsusi təqəddirlər təsis edilməsi haqqında", "Dövlət gənclər siyasəti haqqında" qanunlar, "Gənclər üçün xüsusi təqəddirlər təsis edilməsi haqqında", "Gənclər üçün xüsusi təqəddirlər təsis edilməsi haqqında", "Orduya xidmət etmiş gənclərin məşğulluğu" dövlət sənədləri bu baxımdan təqəddirləyirdi. Əlbəttə ki, gəncliyə göstərilən dövlət qayğısı, onlarla bağlı qəbul edilən qanun və qərarlar gəncliyi xəşmət gələcəyinə həsr edilən addımlar idi.

Ümummilli Liderin yurtdan didərgin salınmış keçmiş qaçqın və məcburi köçkün tələbələrə göstərdiyi qayğı onun bütün ölkə vətəndaşları qarşısında göstərdiyi əvəzolunmaz xidmətlərindən biri idi. Bu siyasət idmana göstərilən dövlət qayğısında da öz əksini tapmışdır. Təbii ki, bu yönümlü siyasət Azərbaycanın milli gəncliyinin qorunması, habelə gəncləri vətənpərvər ruhda tərbiyə etmək zərurətindən meydana gəlib. Bu gün fəxarət hissilə deyə bilərik ki, rahat uyu, Ulu Öndər, artıq bizim torpaqlarımızda məcburi köçkün olan tələbə yoxdur.

Ümummilli Lider gənclər siyasətinin uğurlu həyata keçirilməsi məqsədilə bu sahənin zəruri qanunvericilik bazasının formalaşdırılmasını təmin etdi. Gənclərin sosial, iqtisadi və digər problemlərinin həllinə yönəldilib, onların öz qabiliyyətlərini inkişaf etdirmələri üçün kömək edən fərman və sərəncamlar, dövlət proqramları bu qəbildəndir. Qanunlar, fərman, sərəncam və dövlət proqramları gəncliyi möhkəmləndirməyə, sosial problemlərinin həllinə, faydalı məşğulluğu

nun təmin olunmasına son dərəcə müsbət təsir göstərib.

Ulu Öndərin gəncliyə və gənclərə etimadı bu gün artıq öz təsdiqini tapmaqdadır. Bu gün ölkəmizdə gənclər siyasəti mahiyyət və keyfiyyətə yeni mərhələsinə çatıb. Prezident İlham Əliyev Ulu Öndərin gənclər siyasətinə sadiqliyini öz qərarları ilə təsdiq edir. Gənclərin mənəvi inkişafı, vətənpərvərlik tərbiyyəsi, xarici ölkələrdə təhsili, sosial müdafiəyə ehtiyacı olanların problemlərinin həlli istiqamətində görülən işlər, gənclər təşkilatlarının formalaşması və inkişafı üçün yaradılan şərait və imkan bu sahədə böyük diqqətin nəticəsidir.

Dövlət başçımızın 2007-ci il "Gənclər ili" kimi qeyd etməsi çox mühüm və əhəmiyyətli tarixi hadisə idi. Bu sərəncam Azərbaycan dövlətinin gənclərə göstərdiyi qayğıyı ayəni şəkildə sübut edir.

İndi iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində aparıcı qüvvə kimi gənclər nəsil iştirak edir. Bu, dövlətimizin gənclərlə yanaşı, gəncliyi qayğısının bariz nümunəsidir. Azərbaycan gəncliyinin beynəlxalq gənclər hərəkatına inteqrasiyası sahəsində böyük uğurlar qazanılmışdır. Respublikanın gənclər təşkilatları BMT-nin, UNESCO-nun, Avropa Şurasının, Avropa Birliyinə və digər beynəlxalq qurumların gənclər proqramlarına qoşulub, birgə layihələrdə iştirak edir, MDB və digər ölkələrin gəncləri ilə müntəzəm tədbirlər keçirirlər.

Bu gün hər bir Azərbaycan gəncliyi Ümummilli Lider Heydər Əliyev ideyalarını öz fəaliyyətində rəhbər tutaraq dövlətimizin iqtisadi-siyasi, mədəni arenada siyasi fəaliyyətini birnəfəsli dəstəkləyirlər.

Ülkar XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

ATƏT-in Praqadakı nümayəndəliyi qarşısında Ermənistanı ifşa edən aksiyaya təşkil olunub

Cexiyada fəaliyyət göstərən Azərbaycan icması Praqa şəhərində ölkəmizin sülh siyasətinin dərk edilməsi və dəstəklənməsi ilə bağlı növbəti məlumatlandırma aksiyası keçirib.

AZƏRTAC Diaspora İş üzrə Dövlət Komitəsinə istinadla xəbər verir ki, Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının (ATƏT) Boris Nemtsov meydanı 529/2 ünvanında yerləşən Praqadakı Sənədlər Mərkəzi öndə baş tutan aksiyaya Azərbaycan icmasının fəali Fərid Əmirəliyevin təşkilatçılığı ilə qatılmaq istəyən şəxslər qatılıb.

Aksiya zamanı "Azərbaycan sülh istəyir, Ermənistan müharibə istəyir", "Ermənistan sülhü rədd edir, müharibəni seçir", "Ermənistan, sülh sazişini imzala!", "Azərbaycan torpaqlarında Ermənistan əsgəri olmamalıdır!", "Ermənistan, hücumu dayandır!", "Ermənistan, bizim torpaqlarımızın minalandırılmasını dayandır!", "Ermənistanin minaları dinc sakinləri öldürür!", "Azərbaycan ərazilərində ekoloji terrorun törədilməsinə son qoyulsun!", "Ermənistan İrəvandakı Azərbaycan mədəni irsini məhv edir", "Azərbaycanın təbii sərvətlərinin talanına son qoyulsun!", "Ətraf mühitə düzəldilməsi

mümkün olmayan ziyanın vurulmasına son qoyulsun!" və sair şüarların oxs olunduğu plakatlar nümayiş etdirilib.

Bu addımla icmamız ATƏT-in diqqətini Ermənistanın yenidən beynəlxalq ictimaiyyəti siyasi, hərbi və informasiya yönümlü manipulyasiya kampaniyası üçün alətə çevirmək cəhdlərini göstərməsinə yönəldib. Azərbaycan icması ATƏT-i bu kritik və önəmli mərhələdə erməni yalanlarına inanmamağa, Azərbaycanın sülhsevər mövqeyini əməli şəkildə dəstəkləməyə və tərəflər arasında konstruktiv dialoqun təşviqinə yardım göstərməyə çağırıb.

Aksiya ilə maraqlanan Praqa sakinlərinə Ermənistanın ölkəmizə qarşı hərbi və ekoloji cinayətləri barədə ətraflı məlumat verilib. Otuz il ərzində Ermənistanın işğalçı siyasəti nəticəsində Azərbaycanın

Qarabağ bölgəsinin xarabalığa çevrildiyi və 2020-ci ildə baş vermiş müharibədən sonrakı aktual problemlərin indiyədək həllini tapmaması vurğulanıb. Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycan ərazilərində basdırılmış minaların insan həyatını təhdid etməsi, 2020-ci il müharibəsindən bu günə qədər Azərbaycanda minə qurbanlarının sayının 303 nəfərə çatması, rəsmi İrəvanın daqiqə minə xəritələri verməkdən imtina etməsi və bununla da insan hüquqlarının kobudcasına pozulması, erməni KİV-inin azərbaycanlılara qarşı pis rəftarla bağlı pərkəndə sübutlar yaymasının III Cenevrə Konvensiyasına zidd olması, azərbaycanlı hərbiçilərin girov götürülməsi kimi, mədəni işğalçılığa və təhqirlərə məruz qalması, Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində qızıl və mis-molibden yataqlarının qeyri-qanuni istismar edilməsi, 60 min hektardan çox meşə sahəsinin darmadağın edilməsi, çaylarımızın çirkəndirilməsi, Azərbaycanın beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq öz ərazilərində, o cümlədən nəqliyyat-kommunikasiya yolları üzərində suverenliyini qorumağa çalışması, Xankəndi-Laçın yolunun açılmasına qədər faktlar diqqətə çatdırılıb.

Qardaşlıq, həmrəylik və dəstək jesti

Avqustun 23-də isə iki dost ölkənin liderləri və birinci xanımlar öncə Füzuliyə, sonra isə Şuşaya səfər etdilər. Özbəkistan Prezidentinin işğaldan azad edilən ərazilərə səfəri qardaş ölkənin Azərbaycanın Qarabağda həyata keçirdiyi bərpa-quruculuq işlərinə töhfə və dəstəyinin daha bir göstəricisi hesab olunmalıdır. Onu da qeyd edək ki, Özbəkistan Prezidentinin şəxsi təşəbbüsü ilə işğaldan azad olunmuş Füzulidə məktəb inşa olunub. Məktəb özbək xalqının dahi oğlu Mirzə Uluqbəyin adını daşıyır.

Şavkat Mirziyoyev "Azərbaycan bizim üçün yaxın dost və zamanın sınağından çıxması etibarlı strateji tərəfdaşdır" sözlərinin təsdiqi olan bu məktəbin inşası qardaş ölkələr arasında münasibətlərin yüksək səviyyəsindən xəbər verir.

İlham Əliyev bu təşəbbüsü ölkəmiz arasında həmrəyliyin, dostluğun, qardaşlığın növbəti addımı kimi qiymətləndirərək bu təhsil ocağını Qarabağın bərpası işində xarici dövlətin ilk hədiyyəsi olduğunu söylədi. Prezident qardaşlıq, həmrəylik, dəstək jestini çox yüksək dəyərləndirdi: "Bu məktəb, əslində, bir təhsil sarayıdır. Əminəm ki, bu, təkə təhsil ocağı deyil, eləcə də bizim dost və qardaşlığımızın daha bir mərkəzi olacaq".

Prezidentlər həmçinin 30 illik həsrətdən sonra doğma yurd yerlərinə qayıdan füzulililərlə görüşüb, onlara xeyir-dualarını verdilər, rayonun baş planı ilə tanış oldular.

Mədəniyyətimizin paytaxtı Şuşa isə qonaqlarda daha xoş təəssüratlar yaratdı. Dövlət başçıları və xanımları Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa edilən Saatlı, Yuxarı Gövhər ağa məscidlərində, Bülbülün ev-muzeyində, Mehmandarovların malikanə kompleksində oldular. Yaradıcılıq Mərkəzində "Heydər Əliyev və Qarabağ" sərgisinin nəzdində keçirdilər. Azərbaycanın tanınmış şəxsiyyətləri Natovan, Bülbül və Üzeyir bəy Hacıbəylinin işğal dövründə Şuşada ermənilər tərəfindən güllələnən edilmiş heykəllərinə baxdılar. Şuşanın Baş planı ilə tanış olub Cıdır düzündə gözdilər.

Beləliklə, iki dost ölkənin liderləri arasında keçirilən görüşlər çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyətin möhkəmləndirilməsi istiqamətində bütün nailiyyətlər ətrafı təhlil edildi, eləcə də bütün sahələrdə - beynəlxalq platformalarda birgə fəaliyyətdən, beynəlxalq təşkilatlarda üzvlük çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyətimizin möhkəmlənməsindən başlayaraq, energetika, neqliyyat, müştərək iqtisadi fəaliyyət, humanitar məsələlərə də münasibətlərin gələcək inkişaf yolları müəyyən olundu.

Bütün bunlar həm Azərbaycan, həm də Özbəkistan üçün ikinə qədər əhəmiyyətlidir. Çünki güclənən qardaşlıq və türk birliyi. Bu birliyin daha da güclənməsi, qüdrətlənməsi üçün Şəxsin İlham Əliyev müttərəqqi addımlar atır və türkdillil ölkələr arasındakı hərtərəfli münasibətlərin daha da inkişaf etdirilməsi üçün global təşəbbüslərlə çıxış edir. Azərbaycan Prezidentinin ortaya qoyduğu qətiyyətli siyasət isə hər zaman dost və qardaş ölkələr tərəfindən təqdir edilir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan-Özbəkistan münasibətləri tarixinin ən yüksək mərhələsindədir

Avqustun 23-də Füzuli rayonunda Özbəkistan tərəfinin dəstəyi ilə tikilmiş dahi müttərəqqi Mirzə Uluqbəyin adını daşıyan 960 nəfərlik 1 nömrəli məktəbin açılış mərasimi keçirildi.

Azərbaycan və Özbəkistan prezidentlərinin və birinci xanımlarının iştirakı ilə açılış mərasimi keçirilən bu məktəb həm də Azərbaycan və Özbəkistan arasında olan dostluğun, qardaşlığın simvolidir. Özbəkistan Prezidentinin təşəbbüsü ilə tikilmiş bu təhsil ocağı tarixi anları yaşayan ölkəmiz üçün bir jestdir. Belə ki, Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində aparıldığı genişmiqyaslı abadlıq-quruculuq işləri dünya mediasının gündəmindədir və bu işə Özbəkistanın verdiyi töhfə olduqca əlamətdar hadisədir. Məktəbin açılışı ilə bərabər, Füzuli sakinləri ilə keçirilən görüş dostluğumuzun daha da güclənməsi baxımından olduqca mühümdür.

Azərbaycan və Özbəkistan tarixi qədim köklərə sahib olan ölkələrdir. Hər iki ölkənin müttərəqqilərinin yaradıcılıqlarında iqtisadi, mədəni-tarixi əlaqələr, xalqlarımız arasındakı dostluqlar əsrlərə dayanır.

Özbəkistanla dövlətlərarası münasibətlərin əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuşdur. Ümmümilli Liderin siyasi xəttində Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə münasibətlərin inkişafı özünəməxsus yer tuturdu. 1996-cı ildə Özbəkis-

tan Prezidentinin Azərbaycana dəvət olunması və Ulu Öndərin 1997-ci ildə həmin ölkəyə səfəri, imzalanmış sənədlər dövlətlərarası dostluğumuzun zəmin yaratdı. Bu gün hər iki ölkənin Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyəti, vahid dini dəyərlər münasibətlərə müsbət təsir edir.

Prezident İlham Əliyev və Şavkat Mirziyoyev qarşılıqlı səfərləri, keçirilən görüşlər dövlətlərarası münasibətlərin inkişafına şərait yaradır. Prezident İlham Əliyevin 2022-ci ildə Özbəkistana üç dəfə səfəri, bu dost ölkənin növbəti dəfə Prezidenti seçilmiş Şavkat Mirziyoyev ilk xarici səfərini ölkəmizə etməsi, eləcə də bu səfərlər zamanı vacib sənədlərin, sazişlərin imzalanması olduqca əhəmiyyətlidir. 23 avqust tarixində dövlət başçıları işğaldan azad olunmuş ərazilərə birgə səfəri, Füzuli şəhərindən sonra Şuşa şəhərinə məscidləri, tarixi abidələri ziyarət etmələri onu deməyə əsas verir ki, dövlət başçıların dostluğu ölkəmiz arasında münasibətləri daha da dərinləşdirir.

Məhz sonuncu səfər zamanı imzalanmış sənədlərdən biri də ölkəmiz arasında Ali Füzulidə Dövlətlərarası Şurasının yaradılması ilə bağlıdır və şura dövlətlərarası əlaqələrin inkişafına xidmət edəcəkdir.

Bu gün Azərbaycan-Özbəkistan münasibətləri dövlətlərarası, həm də beynəlxalq platformalarda uğurla davam edir.

Mərkəzi Asiyanın ən sürətlə inkişaf edən dövləti olan Özbəkistanın uğuru Azərbaycanın, Azərbaycanın uğuru isə Özbəkistanın uğuru kimi xarakterizə olunur. Dövlətlərarası münasibətlərlə yanaşı, beynəlxalq təşkilatlarda üzvlük çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyət, vahid dini dəyərlər münasibətlərə müsbət təsir edir.

Prezident İlham Əliyev və Şavkat Mirziyoyev qarşılıqlı səfərləri, keçirilən görüşlər dövlətlərarası münasibətlərin inkişafına şərait yaradır. Prezident İlham Əliyevin 2022-ci ildə Özbəkistana üç dəfə səfəri, bu dost ölkənin növbəti dəfə Prezidenti seçilmiş Şavkat Mirziyoyev ilk xarici səfərini ölkəmizə etməsi, eləcə də bu səfərlər zamanı vacib sənədlərin, sazişlərin imzalanması olduqca əhəmiyyətlidir. 23 avqust tarixində dövlət başçıları işğaldan azad olunmuş ərazilərə birgə səfəri, Füzuli şəhərindən sonra Şuşa şəhərinə məscidləri, tarixi abidələri ziyarət etmələri onu deməyə əsas verir ki, dövlət başçıların dostluğu ölkəmiz arasında münasibətləri daha da dərinləşdirir.

Bütün sahələrlə bərabər, xüsusilə də logistika və yükdaşıma sahəsində qarşılıqlı fəaliyyət hər iki ölkənin maraqlarına uyğundur. Bu gün məhz ölkəmizdə güclü neqliyyat-logistika infrastrukturuna malikliyimiz və beynəlxalq daşımalarda mühüm amilə çevrilmişdir. Bu infrastruktur Mərkəzi Asiyadan olan yüklərin daşınmasında mühüm strateji platformaya çevrilir və yükdaşımalarda əhəmiyyətini xüsusilə artırır.

Adil ƏLİYEV,
Milli Məclis Sədrinin müavini

Moldova matbuatı: "Azərbaycanla Özbəkistan zamanın sınağından çıxmış etibarlı strateji tərəfdaşlardır"

Moldova KİV Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev Azərbaycanın səfəri, Füzulidə inşa olunan Mirzə Uluqbəyin adına 1 nömrəli tam orta məktəbin açılış mərasiminə yer ayırıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Moldovanın nüfuzlu "Noi.md" xəbər saytında dərc olunan məqalədə avqustun 23-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev, xanımları Ziroatxon Mirziyoyevanın Füzulidə inşa olunan Mirzə Uluqbəyin adına 1 nömrəli tam orta məktəbin açılış mərasimində iştirak etdikləri qeyd olunub. Bildirilib ki, Azərbaycan və Özbəkistan prezidentləri məktəbin açılışını bildiren lentə kəşiblər. Daha sonra dövlət başçıları və onların xanımlarına məktəbdə yaradılan şərait

barədə məlumat verilib. Məqalədə yazılır ki, Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev "Azərbaycan bizim üçün yaxın dost və zamanın sınağından çıxmış etibarlı strateji tərəfdaşdır" sözlərinin təsdiqi olan bu məktəbin tikintisi iki qardaş ölkə arasında münasibətlərin yüksək səviyyədə inkişafından xəbər verir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də Özbəkistanın Füzuli rayonunda böyük məktəb tikintisi təşəbbüsünü ölkəmiz arasında həmrəylik, dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin növbəti addımı kimi qiymətləndirib.

Moldovanın digər "Tribuna" xəbər portalında dərc olunan məqalədə isə Azərbaycan və Özbəkistan prezidentlərinin Bakıda birgə keçirdikləri matbuat konfransında səsləndirdikləri fikirlərə geniş yer ayrılıb.

Ağdamda "Laçın şəhəri günü" nə həsr olunmuş maarifləndirici görüş keçirilib

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin Ağdam Uşaq və Ailələrə Dəstək Mərkəzinin (UADM) və Ağdam rayon Heydər Əliyev Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı, Ağdam Uşaq Səfirliyi Məclisi və Ekspert qrup üzvlərinin iştirakı ilə "26 avqust - Laçın şəhəri günü" nə həsr olunmuş maarifləndirici görüş keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Ağdam rayon Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən görüşdə işğaldan azad edilmiş ərazilər üzrə təsis edilmiş şəhər günləri haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin verdiyi sərəncamın əhəmiyyətindən, 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında müzəffər ordumuzun göstərdiyi qəhrəmanlıqdan, işğaldan azad olmuş ərazilərdə, o cümlədən Laçın rayonunda həyata keçirilən bərpa-quruculuq işlərindən, əhəlinin doğma yurda qayıdışından bəhs edilib.

Laçın uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edən İlqar İdrisi döyüş xatirələrini bölüşüb. Sonra görüş iştirakçıları Heydər Əliyev Mərkəzində "Laçınım, azadlığın mübarək!" mövzusunda təşkil olunan sərərgi ilə tanış olublar.

Birliyimiz möhkəm, dostluğumuz əbədi olacaq

İlham Əliyev və Şavkat Mirziyoyev iki qardaş ölkə arasında hərtərəfli münasibətlərin yeni inkişaf istiqamətlərini və yol xəritəsini müəyyən etdilər

Əvvəli 1-ci səh.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan və Özbəkistan xalqlarının qədim tarixi köklərə malik olan ənənəvi dostluq, qardaşlıq telləri, orta qəydlər bağlayır. Bu gün isə hər iki ölkə arasında dövlətlərarası qarşılıqlı əlaqələr geniş spektr üzrə ardıcıl surətdə inkişaf edir. Bu qarşılıqlı fəaliyyət siyasi, ticari, iqtisadi, elmi-texniki, mədəni-humanitar və bir sıra başqa sahələri əhatə etməkdədir. Hər iki ölkə həm ikitərəfli əsasda, həm də beynəlxalq və regional təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın hərtərəfli genişlənməsinə daim diqqət yetirir. Şavkat Mirziyoyevin ölkəmizdə dövlət səfəri və əldə edilən razılaşmalar inkişaf etməkdə olan münasibətləri daha da zənginləşdirəcək.

Dövlətlərarası münasibətlər ən yüksək səviyyəyə çatıb

Özbəkistan liderinin bu ölkədə keçirilən prezident seçkilərindəki qələbəsindən sonra ilk dövlət səfərini Azərbaycana etməsi ilk növbədə ölkəmizə verilən yüksək dəyərini göstəricisidir. Şavkat Mirziyoyevin ikigünlük dövlət səfəri zamanı iki qardaş ölkənin liderlərinin demək olar ki, müzakirə etmədikləri istiqamət olmadı. Prezidentlərin təkbətək və genişkəmbli görüşlərində bir daha vurğulandı ki, strateji tərəfdaşlıq ən yüksək səviyyəyə çatıb.

Hazırkı münasibətləri dəyərləndirən İlham Əliyev bildirdi ki, bu gün bütün istiqamətlərdə əməkdaşlıq çox səmərəli və məhsuldar gədir. Son vaxtlar

dövlətlərarası münasibətlər yüksələn xətlə inkişaf edir. Bir çox istiqamət üzrə ikitərəfli əməkdaşlıq üçün artıq ciddi baza yaradılıb. Bu həm liderlərin təmasları, həm Azərbaycanda, həm də Özbəkistanda və başqa yerlərdə müttərəqqi keçirilən görüşlər, həmçinin dövlət strukturlarının nümayəndələri arasında sıx qarşılıqlı fəaliyyət sayəsində reallaşmış.

Şavkat Mirziyoyev isə bildirdi ki, yenidən Özbəkistan Prezidenti seçildikdən sonra Azərbaycana səfəri təsdiqi deyil. Çünki son 3-4 il ərzində İlham Əliyevlə birlikdə münasibətləri tamamilə başqa səviyyəyə yüksəldiblər.

Prezidentlərin matbuatı birgə bəyanatında isə Şavkat Mirziyoyevin ölkəmiz haqqında dəyərli fikirlər səsləndirməsi, həqiqətən də, çox qürurverici oldu. Dost ölkənin lideri dedi ki, Özbəkistan Azərbaycanın uğurları, xüsusən də İlham Əliyevə həyata keçirdiyi müdrik siyasətlə həmişə fəxr edir: "Həqiqətən, Özbəkistanda Azərbaycanın beynəlxalq arenada nüfuzunu, ümmümlükdə, son illər ərzində bütün sahələrdə uğurlarını izləyir və qürur duyurlar".

Ali Dövlətlərarası Şura - ən yüksək etimad səviyyəsi

Bu səfər çərçivəsində iki ölkə arasında müxtəlif sahələri əhatə edən 10 yeni sənəd imzalandı. Onların sırasındakı iki ölkə arasında Ali Dövlətlərarası Şurasının yaradılması ilə bağlı sənəd isə çox mühüm əhəmiyyətə kəsb edir.

İlham Əliyev bu sənədi dəyərləndirərək dedi ki, bu, Azərbaycanla Özbəkis-

kistan arasında münasibətlərin yüksək səviyyəsinin, qardaşlıq münasibətlərinin, eləcə də gündəliyin kifayət qədər geniş olmasının göstəricisidir.

Şavkat Mirziyoyev isə bildirdi ki, yaradılacaq Ali Dövlətlərarası Şura ən böyük etimad səviyyəsi və razılığa gəlinən strateji istiqamətlərin ən yüksək səviyyədə davamıdır.

Özbəkistan Prezidenti həmçinin son illərdə Azərbaycanın yüksəlişini, Avrasiyada artan nüfuzunu və İlham Əliyevin yürütdüyü tam müstəqil siyasəti də dəyərləndirdi. Onun fikrincə, bu gün Azərbaycan Özbəkistan üçün münasibətlərin tamamilə yeni mərhələyə yüksəldiyi ən yaxın ölkələrdən biridir. Liderlər arasındakı şəxsi dostluq münasibətləri əlaqələrin tamamilə yeni mərhələyə yüksəlməsini şərtləndirir. Bu gün həm Özbəkistan, həm də Azərbaycan xalqları bu münasibətlərə fəxr edir.

Bir müddət əvvəl iki dost ölkə arasında nizamnamə kapitalı 500 milyon dollar olan Birgə İnvestisiya Fondu yaradılıb. İlham Əliyev bu fondun yaradılmasının çox müsbət əhəmiyyətini də vurğulayaraq bildirdi ki, tezliklə onun nizamnamə kapitalı daha da artırılacaq.

Azərbaycan Prezidenti həmçinin ödəndirəndə görülən işləri belə qiymətləndirdi: "Bütün bunlar yenə də ondan xəbər verir ki, biz doğru yoldayıq, prezidentlərin qarşıya qoyduqları vəzifələri yerinə yetirilir. Şavkat Mirziyoyevlə bir neçə il əvvəl razılığa gəldiyimiz kimi, biz verilən bütün tapşırıqların icrasına mütəmadi rejimdə nəzarət edirik. Bu, uğurun əsas şərtlərindən biridir".

Ombudsmanın nümayəndələri Azərbaycan sərhədini pozan erməni diversanta baş çəkiblər

Ombudsman Səbinə Əliyevanın tapşırığına əsasən, Milli Preventiv Qrupun (MPQ) üzvləri tərəfindən əvvəlcədən xəbərdarlıq etmədən növbəti başçəkmə həyata keçirilib.

Ombudsman Aparatından AZƏRTAC-a bildirilib ki, MPQ-nin ixtisasca həkim üzvlünün də iştirak etdiyi başçəkəmədə məqsəd saxlanılan şəxslərlə rəftarın, müəssisədəki saxlanma şəraitinin və təqsirləndirilən şəxslərin hüquqlarının təminatının monitorinqi olub.

Başçəkəmə zamanı bu il avqustun 16-da terror-təxrib törətmək məqsədilə Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədini qanunsuz olaraq keçən Ermənistan silahlı qüvvələrinin köşfiyyət-diversiya qrupunun üzvü Qaqik Voskanyan da qəbul edildi. Həmin təqsirləndirilən şəxsin saxlanması şəraitini, onunla rəftar, tibbi xidmətə çatımlılıq və Milli Preventiv Mexanizm mandatına uyğun digər məsələlər araşdırılıb, beynəlxalq və milli qanunvericiliyə əsasən hüquqlarının təminatı edilməsi vəziyyəti öyrənilib. Adıçəkilən şəxs saxlanma şəraitindən, onunla rəftardan və tibbi xidmətdən razılığını bildirdi.

Konfidensial qaydada söhbət aparılan şəxsə hüquqları, ombudsmanın səlahiyyətləri barədə məlumat verilib, öz dilində insan hüquqları sahəsindəki beynəlxalq aktlar təqdim edilib.

Qərbi Azərbaycan İcması: "Ermənistandan beynəlxalq hüquqazidd siyasətinə son verməyi tələb edirik"

Qərbi Azərbaycan İcması Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın hökumətin avqustun 24-də keçirilmiş iclasında üçtərəfli Bəyanatın qaçqın və məcburi köçkünlərin qayıdışı ilə bağlı müddəasının guya Azərbaycan tərəfindən icra edilməməsi barədə səsləndirdiyi iddialar və ölkəmizi ermənilərə qarşı etnik təmizləmə niyyətində olmaqla ittiham etməsi ilə bağlı bəyanat yayıb.

İcmadan AZƏRTAC-a daxil olan bəyanatda bildirilib ki, öz ərazisindən və vaxtilə işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərindən azərbaycanlıların hamısını qovması, bədnam monoetnik siyasət yürütdürən Ermənistanın Azərbaycanı etnik təmizləmədə ittiham etməsi ikrah hissi doğurur. Ermənistanın humanitar məsələlərdən və insan hüquqlarından danışmağa heç bir mənvəvi haqqı yoxdur. Konkret olaraq qayıdış hüququ ilə bağlı qeyd edək ki, işğalçı Ermənistan ordusu 2020-ci ildə möğlub edilib Azərbaycan ərazilərindən çıxarılan qədər Ermənistan 30 il ərzində azərbaycanlı məcburi köçkünlərin

öz evlərinə qayıtmasına imkan verməyib.

Qeyd olunub ki, Ermənistan öz ərazisindən qovduqları azərbaycanlıların qayıtmasına hələ də imkan vermir. Həmçinin Azərbaycanın Qarabağ iqtisadi rayonunun Xankəndi, Xocalı, Kərkicahan, Meşəli, Qaradağlı kimi yaşayış məskənlərindən qovulmuş azərbaycanlı məcburi köçkünlər hələ də öz evlərinə qayıda bilmirlər. Azərbaycan isə 2020-ci il müharibəsindən dərhal sonra ermənilərin Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinə təhlükəsiz şəkildə qayıtmasına imkan yaradıb və hazırda onları reinteqrasiya etməyə çalışır. Həmçinin Qarabağ bölgəsindən kənar Azərbaycan ərazilərində ermənilər təhlükəli tamihüquqlu Azərbaycan vətəndaşı kimi yaşamaqdadır.

"Vurğulamaq istərdik ki, Ermənistanın qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz şəkildə və ləyaqətlə öz evlərinə qayıtmasına şərait yaratmaq Ermənistanın beynəlxalq hüquqdan və üçtərəfli Bəyanatdan irəli gələn öhdəliyidir. Biz Ermənistan hökumətindən beynəlxalq hüquqazidd siyasətinə son verməyi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə əməldə hörmət etməyi, Azərbaycanın qanunvericiliyə əsasən erməniləri reinteqrasiya etmək səylərini sabotaj etməyi dayandırmağı və Ermənistanın qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz şəkildə və ləyaqətlə öz evlərinə qayıtmasına şərait yaratmağı tələb edirik", - deyərək bəyanatda bildirilib.

"Tərəfsiz" təşkilatın erməni təəssübkeşliyi

Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi Qarabağda missiyasına uyğun fəaliyyət göstərmir

Ermənilərin beynəlxalq və regional güclər tərəfindən dəstəyi ilə əsrin əvvəllərindən başlayaraq bu günə kimi həyata keçirdikləri müxtəlif formalı təxribatlar, terror və cinayətlər, şər-böhətan kampaniyaları, Vətən müharibəsindəki müllük və hərbi əsirlərə rəftarları Hayatın necə təvəzükar dövlət olduğunu hər cəhətdən sübut edir.

Əsrlər boyu insanlıq və bəşəriyyət əleyhinə planlı şəkildə cinayətlər törətmiş ermənilər bu gün də önəmlərini davam etdirir, siyasi manipulyasiya vasitələrindən istifadə edərək bir sıra dövlətləri və global təşkilatları Laçın yolunun guya "blokada" olduğuna inandırmağa çalışır, özünü beynəlxalq ictimaiyyətə miskin formada təqdim edir. Guya həmin yolun bağlandığına görə Qarabağda yaşayan sadə ermənilərin ciddi əziyyət çəkdiyinə dair yalan iddialar səsləndirilir. Ermənistan humanitar yüklərinin Azərbaycanı təklif etdiyi daha rahat və sərfəli Ağdam-Xankəndi yolu ilə daşınmasından israrla imtina edir, bununla da "qayğısını çəkdiyi" ermənilərin "ac qalmasına" razılıq verir.

BQXX-nin ikili standartları

Avqustun 23-də Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyəti Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni sakinlərin humanitar ehtiyaclarını mövzusunda aparılan qorəzli kampaniyalar barədə bəyanat yayıb və Ağdam-Xankəndi yolu ilə zəruri ərzaq, tibbi ləvazimat, dərman preparatları, geyim və sair ilə təchiz olunmuş istənilən humanitar yükün erməni sakinlərə çatdırılmasına dəstək verməyə hazır olduğunu bildirib.

Bəyanatda qeyd olunub ki, bu humanitar missiyanı həyata keçirmək həm milli qanunvericiliyin, həm də Cenevrə konvensiyaları və ona edilmiş əlavələrin, həmçinin 1997-ci ildə qəbul edilmiş Sevilya Razılaşmasına 2022-ci ildə edilmiş müvafiq dəyişikliyin tələblərinə tam uyğundur. Bu humanitar missiyanı həyata keçirilməsi üçün milli cəmiyyət kimi Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin bütün potensialı səfərbər olunub.

1920-ci ildən bəri fəaliyyət göstərən Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin bu addımı əslində bir çox təşkilatlara, eləcə də tərkibinə daxil olduğu Beynəlxalq Qırmızı

Xaç Komitəsinin özünə nümunə olmalıdır. Çünki son vaxtlar ermənilər tərəfindən ölkəmiz əleyhinə aparılan qorəzli kampaniyalara Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin qoşulması təəssüf doğurur. Bir sıra dövlətlər, beynəlxalq və regional təşkilatlar kimi, BQXX da həm Birinci, həm də İkinci Qarabağ müharibələrində azərbaycanlı müllük əhali və əsirlərə, milli-mənəvi dəyərlərimizə, məscidlərimizə, tarixi abidələrimizə və ekologiyamıza qarşı ermənilərin törətdiyi qəyri-obyektiv mövqə nümayiş etdirib.

Bu cinayətlərə şahidlik etmiş BQXX mövcud problemlərin həlli üçün heç bir ciddi tədbir görməyib, məsələləri ikili standartlarla yanaşıb və hadisələrə real qiymət verməyib. Bu gün isə ermənilərin qondarma "blokada" və "humanitar böhran" hekyəllərinin təsirində düşüb.

Əvvəla onu qeyd etmək lazımdır ki, Ermənistan rəhbərliyinin və Xankəndidəki separatçı rejimin Qarabağda 120 min erməni yaşaması ilə bağlı iddiaları yalandır. Araşdırmalara əsasən, Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvafiq yerləşdirildiyi suveren ərazilərimizdə bu göstəricinin təxminən 3-4 dəfə az dinc erməni yaşayır. Yəni bu baxımdan, həmin ermənilərə hər gün göndirilən humanitar yüklərin miqdarı, eləcə də guya müxtəlif xəstəliklər səbəbi ilə Ermənistanla gedib-gələnlərin sayı şübhə doğurur. Bu kimi onlarla faktların hər kəsə məlum olma-

sına rəğmən, BQXX-nin ağır və orta ağırlıqlı xəstələrə təcili yardım zərurətində dəfərlərlə bəyanatlar verməsi onların erməniyə mənəviyyətindən xəbər verir.

Bundan başqa, BQXX bəyanatlarında ermənilərin Ermənistanla daşınmasını "təxliyə" kimi qələmə verməsi doğru deyil, çünki nəzərə almaq lazımdır ki, yalnız fəvqəladə vəziyyətlərdə - hərbi əməliyyatlar, silahlı toqquşmalar, təbii və ya texnologiyalı fəlakətlər zamanı insanların təxliyəsinə təxliyə deyilir. Rusiya sülhməramlılarının yerləşdirildiyi ərazilərdə isə heç bir fəvqəladə vəziyyətdən söhbət gedə bilməz. Belə olan halda, BQXX-nin ermənilərin daşınmasına "təxliyə" donu geyindirməsi də, sözsüz ki, məqsədlə xarakter daşıyır.

Görünür, ermənilərin məqsədi yenidən silahlanmaq və yeni müharibələrə başlamasıdır. Lakin xüsusilə Vətən müharibəsində darmadağın edilmiş Ermənistanın Azərbaycanla nə diplomatik, nə də hərbi meydanında danışımağa sözü, döyüşməyə gücü yoxdur. Xalqımızın və dövlətimizin arxalığı "döyüş yurmuq" bizi heç zaman düşmənlə üz-üzə gələrkən çətinə qoymaz. Cəmi 44 gün ərzində toqquşmaları işğaldan azad etdikdə göstərdiyimiz hünər və cəsarət bu mənada həm də ermənilərə və onları hər fürsətdə himayə edən havadarlarına dərs olmalıdır.

Ermənistanın yalan və böhtanları

Ümumiyyətlə, otuz ildən çoxdur ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasını blokada saxlayan Ermənistan tərəfinin indiki saxta "blokada" uydurması anlaşılan deyil. Bədnam qonşumuzun davam etdirdiyi blokada

Nəzrin QARDAŞANOVA,
"Azərbaycan"

ŞƏHİDLƏR ölməz, VƏTƏN bölünməz!

Şuşada şəhidlik zirvəsinə ucalan xızılı qəhrəman 31 ildən sonra doğma yurdunda dəfn olundu

Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı 1992-ci il yanvarın 26-da Şuşa rayonunun Daşaltı kəndində şəhidlik zirvəsinə ucalan Araz Bəgi oğlu Rüstəmovun cəsədinin qalqları Xızıda dəfn olundu.

AZƏRTAC xəbər verir ki, qəhrəman döyüşçü ölümündən 31 il sonra doğulub boya-başa çatdığı Giləzi qəsəbəsinin qəbiristanlığında torpağa tapşırılıb.

Dəfn mərasimində şəhidin ailə üzvləri ilə yanaşı, Xızı Rayon İcra Hakimiyyətinin, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Xızı rayon bölməsinin, hüquq-mühafizə orqanlarının, rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri, qazilər və qəsəbə sakinləri iştirak ediblər.

Dəfn mərasimində şəhidlərimizin ruhuna dualar oxunub, xalqımıza və dövlətimizə sülh və əmin-amanlıq arzulandı. Təsədüfi deyil ki, bu yoldan istifadə təklifi beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən Avropa Şurasının prezidenti Şarl Mişel tərəfindən də yüksək qiymətləndirilib. Həmçinin Azərbaycan tərəfi ərazidə blokada yaratmış, Laçın yolu sadə ermənilərin gediş-gəlişi üçün tamamilə açıqdır.

Görünür, ermənilərin məqsədi yenidən silahlanmaq və yeni müharibələrə başlamasıdır. Lakin xüsusilə Vətən müharibəsində darmadağın edilmiş Ermənistanın Azərbaycanla nə diplomatik, nə də hərbi meydanında danışımağa sözü, döyüşməyə gücü yoxdur. Xalqımızın və dövlətimizin arxalığı "döyüş yurmuq" bizi heç zaman düşmənlə üz-üzə gələrkən çətinə qoymaz. Cəmi 44 gün ərzində toqquşmaları işğaldan azad etdikdə göstərdiyimiz hünər və cəsarət bu mənada həm də ermənilərə və onları hər fürsətdə himayə edən havadarlarına dərs olmalıdır.

Birinci Qarabağ müharibəsi şəhidi Adil Niftəliyev Xaçmazda torpağa tapşırılıb

Birinci Qarabağ müharibəsi şəhidi Adil Niftəliyevin cəsədinin qalqları avqustun 24-də Xaçmazda dəfn olundu.

AZƏRTAC xəbər verir ki, 1992-ci il yanvarın 26-da Şuşa rayonunun Daşaltı kəndində şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəman döyüşçü ölümündən 31 il sonra doğma yurdunda torpağa tapşırılıb.

Dəfn mərasimində şəhidin ailə üzvləri ilə yanaşı, Xaçmaz Rayon İcra Hakimiyyətinin, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Xaçmaz rayon şöbəsinin, hüquq-mühafizə orqanlarının, rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri, qazilər və qəsəbə sakinləri iştirak ediblər.

Adil Kamal oğlu Niftəliyev 1966-cı il iyulun 24-də Xaçmaz rayonunun Kiçik Baraxum kəndində dünyaya göz açıb. Dörd qardaşdan ən kiçiyi olan Adil hərbi xidmətdən sonra Bakıya gedərək Bileceri qəsəbəsində deməyilçü kimi çalışmağa başlayıb. Birinci Qarabağ müharibəsi başlayanda isə könüllü cəbhəyə yollanıb. Maliböyli, Korki-

cəhan, Kosalar kəndləri uğrunda gedən döyüşlərdə fəal iştirak edib. 1992-ci il yanvarın 26-da Daşaltı əməliyyatı zamanı itkin düşüb. Ondan sonra ailəsi Adil Niftəliyev Şuşa rayonunun Daşaltı kəndi ərazisində qalqları aşkarlanan şəxsiyyəti müəyyənləşmiş yeddi nəfərdən biridir.

Hərbi qulluqlarımız beynəlxalq təlimdə iştirak edirlər

Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçuları Gürcüstanın Tbilisi şəhərində "Agile Spirit 2023" çoxmillətli hərbi təlimində iştirak edirlər.

Müdafiə Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, taktiki və komanda-qorqah təlimində 21 ölkənin nümayəndələri iştirak edirlər.

Beynəlxalq təlimdə əsas diqqət qarşılıqlı əlaqədə fəaliyyətlər zamanı döyüş uzlaşmasının təmin edilməsi, təcrübə mübadiləsi və peşəkarlığın artırılması, eləcə də şəxsi heyətin bilik və bacarıqlarının daha da təkmilləşdirilməsinə yönəldilib.

Qeyd edək ki, çoxmillətli təlim Gürcüstanda 11-ci dəfədir təşkil edilir.

Xankəndidə siyasi böhran dərinləşir

İlham Əliyev çox dil bilir. Tanrı ona siyasi sətərcinə xas olan bütün keyfiyyətləri yanaşı, bu üstünlüyü də verir. Hər kəsə öz dilində danışmağı bacaran nadir siyasətçilərdəndir. Uzaqgörəndir, pragmatikdir, qətiyyətlidir. Eyni zamanda səbərdir...

"Nəyi, necə, nə vaxt etmək lazımdır, bunu mən bilərəm. Yaxın tarix dövrlərində bunu göstərəcək, həm siyasi müstəvidə, diplomatik müstəvidə, eyni zamanda döyüş meydanında. Nəyi ediriklə, dəqiqliklə edirik" məşhur koloneli xarakterinə işiq tutmaq üçün kifayət edər.

İllər öncə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Şuşada sərəxş vəziyyətdə "Qarabağ Ermənistanıdır, nöqtə"sinə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 2019-cu il oktyabrın 3-də bərdəfəlik nida qoymdu. Rusiya Federasiyasının Soçi şəhərində "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunun XVII illik plenar sessiyasında Dağlıq Qarabağın və Azərbaycanın digər 7 rayonunun 25 ildən çoxdur erməni işğalı altında olduğunu diqqətə çatdıraraq Ermənistanın əsas siyasi iddialarının tarixi faktlarla ifşa etdiyi və "Qarabağ Azərbaycanıdır, nida" dedi. Çox çəkmədi ki, bütün dünya bu tarixi gerçəkliklə razılaşmaq məcburiyyətində qaldı. Dövlətimizin başçısı ermənilərə onların başa düşdüyü, anladığı dilə danışdı. Dünyanın öksər dövlət başçılarını üstümlü minnətcə salan Nikol Paşinyan noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəfli Bəyanatla atəşkəsə nail olduqdan sonra yenə erməni xislətini işə salıb məkrli planlar tərtib etməyə başladı. Sülh danışıqları adı altında oyunbazlıq edib vaxt udməyə çalışdı. Ermənistanın qeyri-səmimi olduğunu, vaxt udməyə çalışdığını zətan bilməyən yox idi. Əslinə qalsın, bu oyunun ssenarisi böyük dövlətlər yazır, Nikol Paşinyanı böyük oyunların kiçik fiquru olur. Paşinyanın bacarıqlı, güvənli oyunçu olmadığını onu oynadanlar da yaxşı bildikləri üçün onun "öz-fəaliyyət" göstərməsinə geniş imkan vermirlər. Məsələn, Avropa İttifaqının prezidenti Şarl Mişellə görüş zamanı Fransız Prezidenti Emmanuel Makronun üçtərəfli danışıqlar prosesinə özünü porçim etmək cəhdi Paşinyana səvgidən çox inamsızlıqdan yaranmışdır.

Ermənistan rəhbərliyi "humanitar yük" apararı avtomobil konvoyunun Laçın yolu ilə ərazilərimizə buraxılmayacağını əvvəlcədən bildirdi. Amma onlara məsələnin globallaşması, dünyada "zülmkar", "əzazil", "erməni" möhv edən "azərbaycanlı imici formalaşdırmaq üçün bu oyun lazımdır. Ermənistan bununla çoxbaşı oyun qurduğunu, bütün bunların ona fayda verə biləcəyini zənn edirdi. 30 il torpaqlarımızı işğal saxlayıb, bir milyon insanımızı didərgin salan Ermənistan eyni zamanda Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinə 600 səhifəlik iddia orzəsi ilə müraciət edərək Qarabağın erməni əhalisinin Azərbaycan tərəfindən "blokada"ya alındığını, ermənilərə qarşı "soyqırım siyasəti" aparıldığını iddia edirdi. Görünür budur ki, hayların "tərəfdaş"ları onlara məsələni "şışirtmək"lə BMT Təhlükəsizlik Şurasının müzakirəsinə çıxaracaqlarına söz vermişdilər. BMT-də aparılan müzakirələr həm də onlara Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinə quraçaqların tamaşa üçün lazımdır.

Ermənistanın və onları himayə edən "böyük güclər" in qeyri-səmimi davranışlarını səbirlə izləyən Azərbaycan tərəfinin cavabı çox qəti və lakonik oldu. Azərbaycan qarşı tərəfə "Oyun bitdi!" mesajını verdi.

Ermənistan sözsüz ki, BMT-də istədiyini nail ola bilmədi. Buna görə Ermənistan və Qarabağ separatçıları qaşqınlıq içində

düşmüşdülər. Aylarda artıq hər şey gec idi. Azərbaycan onun torpaqlarını 30 il işğal altında saxlayan Ermənistan ordusuna sarsıdıcı zərbə vurub möhv etdi. Ermənistan ordusunun revası götürüb yenidən toparlanması üçün vaxt lazım olacağına dərək edən "müəllif"lər Azərbaycanı qarşı informasiya cəbhəsi açdılar. Qarabağda "humanitar böhran" sösu yaradıb faktiki olaraq ölkəmizə qarşı informasiya müharibəsinə başladılar. Ermənistan "bacılıq" edənərdə, onu silahlandırılan da anlayırlar ki, Qarabağda hər hansı "humanitar böhran"dan söhbət gedə bilməz. Onları narahat edən Ermənistan satdıqları, pulsuz-parasız verdikləri silahların Qarabağda çatdırılması problemi yaranmasıdır. Ermənilər Qarabağ silahı yalnız Laçın yolu ilə ötürə bilərdilər. Laçında Azərbaycan sərhəd nəzarət-buraxılış məntəqəsini yaratmaqla silah alverçilərinin, siyasət dəllallarının oyununa son qoyuldu.

Təsədüflilik, uzaqgörənlik, müdriklilik həmişə öz sözlünü deyib. Azərbaycan Prezidenti iyul ayında Al-nin prezidentini Şarl Mişellə görüşü zamanı Qarabağda irihacimli darsmalar üçün Ağdam-Xankəndi yolunu təklif etdi. Bu təklifə BQXX razılığını bildirdi. Bundan dərhal sonra Ermənistan "humanitar yük"lə dolu avtomobil konvoyunu Laçın sərhədində göndərdi.

Ermənistan rəhbərliyi "humanitar yük" apararı avtomobil konvoyunun Laçın yolu ilə ərazilərimizə buraxılmayacağını əvvəlcədən bildirdi. Amma onlara məsələnin globallaşması, dünyada "zülmkar", "əzazil", "erməni" möhv edən "azərbaycanlı imici formalaşdırmaq üçün bu oyun lazımdır. Ermənistan bununla çoxbaşı oyun qurduğunu, bütün bunların ona fayda verə biləcəyini zənn edirdi. 30 il torpaqlarımızı işğal saxlayıb, bir milyon insanımızı didərgin salan Ermənistan eyni zamanda Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinə 600 səhifəlik iddia orzəsi ilə müraciət edərək Qarabağın erməni əhalisinin Azərbaycan tərəfindən "blokada"ya alındığını, ermənilərə qarşı "soyqırım siyasəti" aparıldığını iddia edirdi. Görünür budur ki, hayların "tərəfdaş"ları onlara məsələni "şışirtmək"lə BMT Təhlükəsizlik Şurasının müzakirəsinə çıxaracaqlarına söz vermişdilər. BMT-də aparılan müzakirələr həm də onlara Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinə quraçaqların tamaşa üçün lazımdır.

Ermənistanın və onları himayə edən "böyük güclər" in qeyri-səmimi davranışlarını səbirlə izləyən Azərbaycan tərəfinin cavabı çox qəti və lakonik oldu. Azərbaycan qarşı tərəfə "Oyun bitdi!" mesajını verdi.

Ermənistan sözsüz ki, BMT-də istədiyini nail ola bilmədi. Buna görə Ermənistan və Qarabağ separatçıları qaşqınlıq içində

dirlər. Ermənistanla Paşinyana qarşı müxalif olan qüvvələrin danışımağa sözü çoxalıb. İndi nəzərlər bir aydan çoxdur Azərbaycan sərhədində dayanan "Spayka"nın avtomobilinin hansı sifətlə geri dönməyəcəyini yənləyib. Eyni zamanda daha Qarabağda yaşayan ermənilər Ermənistanın verilən bəhdərdə inanırlar. Ermənistanın aciz duruma düşdüyünü, Azərbaycanın qarşısında gücsüz olduğunu anlamayan yoxdur.

Azərbaycanın qətiyyətlili mövqeyi separatçı rejimin rəhbərlərinə də təsirini göstərməkdədir. Separatçılar arasında konfliktlər, narazılıqlar, bir-birləri ilə aparıldığın mübarizə açıq mistəviyə keçməkdədir. Yerli əhalinin boş vödlərdən, yersiz müharibələrə bəzidiyi özünü aşkar bürüzə verməkdədir. Bunu hiss edən separatçıların bəzi liderləri, xüsusilə qondarma rejimin "keçmiş müdafiə naziri" Samvel Babayan Azərbaycanın reinteqrasiya təklifinə normal münasibət göstərir. Əhali arasında separatçı rejimin rəhbəri Arayk Arutyunyanın istefasını tələb edənlərin sayı da günbəgün artmaqdadır. İş o yerdə çatıb ki, Qarabağda baş verən siyasi böhran mövzusunda erməni politoloqların mətbuatda açıq-aşkar müzakirələr aparırlar. Politoloq Tigran Qriqoryan Civi.net-ün üçün yazdığı məqaləsində qeyd edir ki, "Xankəndidə daxili siyasi böhran dərinləşir. Geniş ictimaiyyətdə açıqlanmayan zərərli pərdəarxası proseslər son günlər ictimai müstəvidə tirajlanır (söhbət Arayk Arutyunyanın "istefasından", onun Ruben Vardanyanla qarşıdurmasından gedir)". Onun fikrincə, rus sülhməramlılarının müvafiq məsuliyyət zonasında hakimiyyət uğrunda mübarizə apararı üç "qütüb" formalaşdı: "Bu, keçmiş separatçı liderlər, qanunsuz birləşmələrin keçmiş komandirləri və Azərbaycanla reinteqrasiya əleyhdarları tərəfindən dəstəklənən qaçaq oqların Ruben Vardanyandır. Digər qütüb isə separatçıların keçmiş "Təhlükəsizlik Şurasının katibi" Samvel Babayanın komandasıdır.

Samvel Babayan və komandası Azərbaycanla birbaşa dialoqu, bütün yolların açılmasını, ticarət-iqtisadi əlaqələrin qurulmasını tərəfdardır. Arayk Arutyunyan və komandası isə Bakı ilə danışıqların Azərbaycan ərazisindən kənardə aparılmasını dəstəkləyir.

Ancaq nə olursa-olsun, nəticədə Xankəndi Ağdam yolu ilə bağlı Bakının təklifini qəbul edəcəkdir.

Xatırladaq ki, Qarabağda aranı qızdırmaq məşğul olan, milyardlar Ruben Vardanyan Arayk Arutyunyanın yaxın günlərdə istefa verməyəcəyi təqdirdə "onun haqqında özü tədbir görəcəyini" açıqlamışdır.

Elsən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

REGIONLAR

Tovuzda aqroturizmin perspektivləri genişdir

bp-nin maliyyə dəstəyi ilə "Regional İnkişaf" İctimai Birliyi tərəfindən icra edilən "Tovuz rayonunda icma əsaslı aqroturizmin inkişafına dəstək" layihəsi çərçivəsində rayonda təsərrüfat sahiblərinin maarifləndirilməsi məqsədilə "Aqroturizm və qonaqlama xidmətinin təşkili" mövzusunda təlim keçirilmişdir.

Üç gün davam edən təlimdə bu sahədə xidmət göstərəcək 10-dan çox təsərrüfat subyektinin nümayəndələri iştirak etmişlər. İştirakçılar "Aqroturizm, kənd turizmi və icma əsaslı turizm anlayışları", "Aqroturizm fəaliyyətinin qurulması", "Turizmdə marketinq fəaliyyəti" və digər möv-

zularla ətraflı məlumatlandırılmışlar.

Layihə Tovuz rayonunda aqroturizmin inkişafı və onun turistlər üçün cəlb ediciliyinin artırılması, beynəlxalq təcrübəyə uyğun nümunəvi aqroturizm və qonaqlama xidməti göstərən təsərrüfat subyektlərinin yaradılması, müvafiq sahədə çalışan xidmət personalının bilik və bacarıqlarının artırılması, həmçinin regionda məşğulluq imkanlarının genişləndirilməsi məqsədilə həyata keçirilmişdir.

S.YUNISOĞLU,
"Azərbaycan"

"Yeni doğulmuş qız övladları üçün qutu" layihəsi Tərtərdə davam edib

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Sosial Dəstək Mərkəzi "Yeni doğulmuş qız övladları üçün qutu" layihəsini Tərtər rayonunda davam etdirib.

Layihə çərçivəsində rayonda yeni doğulmuş (bu ilin iyul ayında doğulan) qız uşaqları olan 30 ailəyə içərişində körpə uşaqlar üçün ləvazimatlar, geyim dəsti, uşağa qulluq və onun ilkin tərbiyəsi ilə

bağlı maarifləndirici təlimat olan qutular təqdim olunub. Məqsəd uşaqların doğulana-dək cins seçiminin qarşısının alınmasının stimullaşdırılması, qız uşaqlarının doğulduğu ailələrə dəstək göstərilməsidir.

Bundan əvvəl layihə ilkin mərhələdə Şamaxı, Tovuz, Məşki rayonlarını əhatə edib və həmin rayonlar üzrə 90 ailəyə qeyd edilən qutular təqdim edilib. Layihənin mərhələli olaraq digər rayonlarda da davam etdirilməsi planlaşdırılır.

Beyləqanda payızlıq səpin üçün indiyədək 8750 hektarda şum qaldırılıb

Taxıl zəmilərindən bəzə məhsul götürən Beyləqan fermerləri payızlıq əkinlər üçün mühüm aqrotexniki tədbir olan yay şumunun aparılmasını davam etdirirlər.

Beyləqan Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, gələcək yüksək məhsuldarlıqda yay şumunun əhəmiyyətini xüsusi qiymətləndirən fermerlər və torpaq mülkiyyətçiləri bu işin vaxtında və keyfiyyətlə başa çatdırılması üçün ciddi səy göstərirlər. Bu gündə 8750 hektar sahədə şum qaldırılıb.

Qeyd edək ki, Beyləqan rayonunun fermerləri və torpaq mülkiyyətçiləri bu il zəmilərdən 70 min 753 ton məhsul əldə ediblər. 15 min 843 hektar buğda sahəsindən 63 min 922 ton, 2189 hektar arpa sahəsindən 6831 ton məhsul toplanıb. Hər hektarın məhsuldarlığı orta hesabla 39,2 sentner, o cümlədən buğda sahələrində 40,3 sentner, arpa sahələrində isə 31,2 sentnerdir.

Bu il Ağcabədidə 40 min tondan çox pambıq istehsalı gözlənilir

Respublikamızın ən iri pambıqçılıq rayonlarından olan Ağcabədidə məhsul yığımına hazırlıq görülür.

Ağcabədi Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, 2023-cü ildə rayonda 3770 hektarı "Azərpambıq" MMC, 4392,4 hektarı "MKT İstehsalat Kommersiya" MMC, 2400 hektarı "P-Aqro" MMC, 930,3 hektarı digər şirkətlərlə müqavilə əsasında 11 min 492,7 hektar sahədə pambıq becərilir. Yüksək məhsul əldə etmək üçün əkin sahələrində aqrotexniki becərilmə qaydalarına ardıcıl və düzgün əməl olunub, çəngələrarası becərmələr, əlaq otlarına və zərərvericilərə qarşı kimyəvi mübarizə tədbir-

ləri vaxtında aparılıb, bitkilər tələbatına uyğun optimal müddətdə mineral gübrə və suvarma suyu ilə təmin edilib. Nəticədə yaxşı çıxış alınıb, barlı kollar yetişib. Bu isə məhsulun bol olacağından xəbər verir.

Hazırda pambıq yığımı na hazırlıq işləri görülür - kənd təsərrüfatı texnikaları hazır vəziyyətə gətirilib, digər zəruri aqrotexniki və təşkilati tədbirlər həyata keçirilib. Pambıq yığımına 54 ədəd kombayn, 134 ədəd traktor, 306 ədəd qoşqu, 15 ədəd yükləyici, 35 ədəd çiləyici cəlb ediləcək. Bu mövsüm rayon üzrə 40 min tondan çox pambıq istehsalı gözlənilir.

Məşğulluğa dəstək: daha 50-dək şəxsə aktivlər verilib

Onların əksəriyyəti regionlarda fəaliyyət göstərəcək

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən Dünay Bankının maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilən "Məşğulluğa dəstək layihəsi" iştirakçılarının seçdikləri istehsal və xidmət sahələri üzrə avadanlıqlarla təminatı davam edir.

Layihə çərçivəsində daha 50-dək işsiz şəxs aktivlərlə təmin edilib. Onlar verilmiş bu aktivlərlə öz kiçik biznes sahələrini yaradıblar.

"Məşğulluğa dəstək layihəsi"nin əsas məqsədi özünü-məşğulluq proqramının genişləndirilməsi və işsiz kimi qeydiyyata alınmış olilliyi olan şəxslər, səhəd ailəsi üzvləri, ünvanlı dövlət sosial yardım alanlar və digər həssas qruplara aid şəxslərin özünüməşğulluq fə-

liyyəti əsasında kiçik biznesə çıxışına şərait yaradılmasıdır. Ümumilikdə, layihə çərçivəsində 22 min işsiz şəxsin kiçik biznesə çıxışına imkan yaradılması nəzərdə tutulub.

Layihəyə cəlb olunanlar üçün ilkin mərhələdə biznes təlimlər təşkil olunur. Təlimin sonunda keçirilən qiymətləndirmə prosesində işsiz şəxslərin müdafiə edən şəxslərə istehsal və xidmət sahələri üzrə avadanlıqlar verilir.

Sığorta şirkətləri bölgələrə üz tutacaqlar

Mərkəzi Bank, Azərbaycan Sığortaçılar Assosiasiyası və İcbari Sığorta Bürosunun birgə əməkdaşlığı çərçivəsində Azərbaycanda ilk dəfə "Sığorta festivalı" təşkil olunacaq.

Bunu festivalla əlaqədar keçirilən mətbuat konfransında Azərbaycan Sığortaçılar Assosiasiyasının icraçı direktoru Elmar Mirsalayev bildirdi. Onun sözlərinə görə, 2021-ci ildən ölkə əhalisinin sığorta savadlılığının artırılması məqsədilə həyata keçirilən genişmiqyaslı maarifləndirmə layihəsi çərçivəsində çoxşaxəli tədbirlər davam edir. Bu tədbirlərdən biri də avqustun 26-da start veriləcək "Sığorta festivalı" layihəsidir.

İcraçı direktorun sözlərinə görə, festival avqustun 26-dan sentyabrın 7-dək təşkil olunacaq. Festivalın avqustun 26-da Bakıda Dənizkənarı Milli Park ərazisində başlamaqla, Sumqayıt, İsmayıllı, Gəncə, Quba, Lənkəran, Mingəçevir, Gədəbəy, Şəki və Zaqatalada keçirilməsi nəzərdə tutulub. "Trend" xəbər verir ki, tədbir ölkədə fəaliyyət göstərən sığorta şirkətlərinin iştirakı ilə "edutainment" formatında təşkil olunacaq.

"Sağlam həyat vərdişləri" yay məktəbinin iştirakçıları Qazaxda olmuşlar

Gənclər və İdman Nazirliyinin dəstəyi, Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının təşkilatçılığı ilə təşkil edilmiş "Sağlam həyat vərdişləri" yay məktəbinin iştirakçıları Qazaxda olmuşlar.

Yay məktəbində Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının, Bakı Dövlət Universitetinin, Azərbaycan Dillər Universitetinin, Bakı Ali Neft Məktəbinin, Bakı Mühəndislik Universitetinin, Azərbaycan Tibb Universitetinin, Azərbaycan Texniki Universitetinin, Bakı Musiqi Akademiyasının, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin tələbələri olmaqla, ümumilikdə 65 gənc iştirak etmişdir. Gənclərin qeyri-formal təhsil alətləri vasitəsilə fərdi və peşəkar inkişafına dəstək olmaq üçün yay məktəbi iştirakçıları ilə keçirilən görüşdə Qazax RIH başçısının bi-

rinci müavini Məmməd Aliyev çıxış edərək gənclərə rayonun tarixi, bu günü, tanınmış şəxsiyyətləri, sosial-iqtisadi göstəriciləri, kənd təsərrüfatı, istehsal və sənaye müəssisələri haqqında məlumat vermiş, elm, təhsil, mədəniyyət sahəsində əldə edilən nailiyyətlərdən, qazanılan uğurlardan söz açmışdır. Qeyd etmişdir ki, əsaslı Ündər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan gənclər siyasəti bu gün uğurla davam edir. Ölkədə gənclərin Azərbaycanın parlaq gələcəyi naminə layiqli vətəndaş kimi yetişmələri üçün bütün imkanlardan istifadə olunur.

Səmimi söhbət əsnasında keçən görüşdə Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının prorektoru Rafail Novruzov, kafedra müdiri İlqar Əliyev, şöbə müdiri Cəmilə İsmayılova onlara göstərilən qonaqpərvərliyə görə rayon rəhbərlərinə razılıqlarını ifadə etmişlər. Sonra söz tələbələrə verilmişdir. Onlar çıxışlarında yay məktəbinin həyatlarında dərin izlər buraxacağını, yeni dostlar qazanacağını vurğulamış və yaradılan bu imkana görə əməyi olan hər kəsə minnətdarlıqlarını bildirmişlər.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Şimal bölgəsində cənub qonaqpərvərliyi

Ölkəmizin şimal-şərqində - Şahdağın ətəklərində qərar tutan, Rusiya Federasiyasının Dağıstan Respublikası ilə həmsərhəd olan Qusar təkcə Azərbaycanın deyil, bütün Qafqazın ən gözəl guşələrindəndir.

Bura ilin bütün fəsilərində füsunkardır. Yazda gül-çiçəkli çöl və yamacları, yayda yamyayıl sərən meşələri, payızda bari aşib-daşan meyvə bağları, qışda ağağpaq qara bürünmüş dağ və dərələri insanı valeh edir. Odu ki, ilin bütün fəsilərində Qusara səyahət edən yuzlarla təbiət həvəskarına rəst gəlmək olur.

Hazırda Qusar rayonunda 100 min nəfərə yaxın əhali yaşayır. Rayonun inzibati mərkəzi olan Qusar şəhərinin isə əhalisi 20,8 min nəfərdir. Rayonun relyefi bura gələn turistləri elə ilk baxışdan məftun edir. Təmiz və solıqlı küçələr, ətrafa xüsusi gözəllik verən mənzərələr, yaşıllıqlar göz oxşayır. Vaxtilə böyük rus şairi Mixail Lermontov Qusarda olmuş, bu yerlə həyran qalmışdır. İndi şəhərdə onun adını daşıyan muzey var. Turizm həvəskarları və soyxahların bir çoxu rayona tanışlığa elə bu muzeydən başlayır.

Soyxahlardan, qonaqlardan söz düşmüşkən, qeyd edək ki, rayon ərazisinin landsaftı turizmin inkişafı üçün çox əlverişlidir. 15 hektar sahəsi olan Qusar Dövlət Təbiət Yasaqlığında və təbii meşələrdə enliyarpaqlı

vələs, palıd, qayın, qovaq, qarağac, fıstıq ağacları çətir kimi torpağı sanki qızmar günəş sülalələrindən qoruyur. Qusarın bir sərvəti də çay yataqlarında meşələrdə yetişən özgül, zoğal, alça, sumax, yemişan kimi yabanı meyvələr, ıbrnuu, yabanı üzüm, böyürtkən və digər təbii dərman bitkiləridir.

Rayon özünün zəngin faunası ilə də fərqlənir. Canavar, ayı, tülkü, qaban, dağ keçisi, dovşan və digər heyvanlar, turac, kəklik, bildirçin, çöl göyərçini, yaşıllıq özgülü və başqa növ quşlar bu əsrarəngiz məkənin köhnə "sakin"ləridir. Bəs dərələrdən axan şalalələr?! Şahnabat, Ləzə, Qırxqay çaylarının üzərindəki şalalələrə baxmaqdan, suyun səsinə dinləməkdən doymaq olmur. Qış mövsümündə isə şalalələr donmuş və buzlu dağlara dırmanmağı xoşlayan alpinistlərin yarış yerinə çevrilir.

Rayonda piyada gözməyi xoşlayan turistlər üçün də əlverişli şərait var. Onlar ekoloji xarakterli üç marşrut üzrə hərəkət edə bilərlər. Onlardan biri Qusardan Ləzə şalaləsi istiqamətinədir. Bu marşrutla hərəkət edən turistlər yolluğu Öniğ kəndində düşürgə salıb dincələ

mək imkanı qazanırlar. Üstəlik kəndin yaxınlığındakı XIII əsrə aid Öniğ qalasının indiyədək salamat qalmış divarlarının qalıqlarına tamaşa etmək də mümkündür. IX əsrə aid olduğu ehtimal edilən bu qədim qala Şabranla Dərbənd arasında strateji mövqedə yerləşir. Yaxınlıqda isə nisbətən yaxşı qalmış məscid binası da var.

Kəndin yaxınlığında fəaliyyət göstərən "Suvar" dağ-turizm istirahət zonası qonaqların üzünə hər zaman açıqdır. Burada ləzzətli nahar etmək və dincəlmək olar. Ləzə kəndinə çatdıqdan sonra isə Qubanın məşhur Xınalıq kəndinə, necə deyirlər, əl uzatsan çatır. Qeyd edək ki, piyada gözməyi xoşlayan turistlər son vaxtlar bu marşrutdan daha çox istifadə edirlər.

Qusar-Qazanbulaq istiqamətində olan marşrutda isə turistlər üçün maraqlı doğuran obyektlərdən biri Urva kəndi yaxınlığındakı 7 hektarlıq ərazidə yerləşən "Əlistan baba" fıstıq məscididir.

Qusardan Sudur istiqamətinə aparan yolun uzunluğu 75 kilometrdir. Bu marşrutla səyahətə çıxarkən Şahdağın yamacında yerləşən Həzrə kəndinə dönüb Səfəvilər dövlətinin banisi Şah İsmayıl Xətai-nin babası Şeyx Cüneydin XVI əsrə aid məqbərəsinə də ziyarət etmək olar.

Qusara üz tutan turistlərin sayının artmasının əsas səbəbi budur

Rayon ərazisində xalqımızın qədim mədəniyyətinin və həyat tərzinin izlərini də görmək olar. Həzrə, Balaqasar, Öniğ, Yasab, Köhnə Xudat, Gündüzlə qəndlərində qədim məqbərələrin, məscidlərin, qədim insan məskənlərinin, qalaların qalıqları hələ də qorunub saxlanılmaqdadır.

Bu yerlərdə qədim xalq sənəti olan xalçaçılıq da geniş yayılıb. Həm ev şəraitində, həm də şəhərin mərkəzində yaradılmış sənəd toxunan xovsus Sumaq xalçaları daha çox məşhurdur. Azərbycanda

ən böyük xalça toxuyan dəzgah bu sənəd quraşdırılıb. Dəzgahda eyni vaxtda 10 nəfər işləyir. Təsədüfi deyil ki, xalçaxoş həvəskarları Qusar xalçalarına böyük üstünlük verirlər.

2011-ci ildə Qafqazda bən-zəri olmayan, rayon mərkəzindən 29 kilometr məsafədə - Şahdağın ətəklərində yerləşən "Şahdağ" Qış-Yay Turizm Kompleksinin istifadəyə verilməsi ilə qış turizmi də inkişaf etməyə başladı. Paralel olaraq Azərbaycan, o sıradan Qusarda kənd turizmi populyarlaşdı. O üzəndən son illər Qusar-

da ev kirayələyənlərin sayı xeyli çoxalıb. Rayon sakini Dilərə Şıxavərdiyeva deyir ki, qonaqlar əvvəllər daha çox kəndlərə qalmaq üçün ev arayırdılar. İndi isə əsasən rayon mərkəzində ev kirayələyirlər. Qonaqlar gündüzlər kəndləri gəzir, görməli yerlərdə dincəlir, axşam isə yenidən şəhərə qayıdırlar. Onların arasında Rusiya, Belarus və ərəb ölkələrindən gələnlər də olur. Amma təbii ki, paytaxtdan, digər şəhər və rayonlardan gələnlər daha çoxdur.

Akif ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Şirvanda nümunəvi mülki müdafiə məşqi keçirilib

Şirvan şəhər hərbişəhərdə məşqi keçirilib

Şirvan şəhər hərbişəhərdə məşqi keçirilib

"Fövqəladə hadisələr zamanı hərbişəhərdə məşqi keçirilib

mülki müdafiə dəstələrinin xəbərdarlıq toplanışı signalı üzrə fəaliyyəti" mövzusunda keçirilən tədbir Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) Muğan Regional Mərkəzinin aidiyyəti struktur bölmələri, şəhər icra hakimiyyətinin Mülki müdafiə qorəğahı və Fövqəladə Hallar Komissiyası, ərazi mülki müdafiə qüvvələrinin şəxsi heyəti cəlb olunub.

Məqsəd ərazi mülki müdafiə qüvvələrinin fəvqəladə hallara operativ reaksiyavermə hazırlığı səviyyəsinin yoxlanılması və böhran vəziyyətlərində birgə fəaliyyətlərin uzlaşdırılması, komandir-rəis heyətinin idarəetmə üzrə bilik və bacarıqlarının təkmilləşdirilməsi, şəxsi heyətə xəbərdarlıq toplanışı üzrə əməli vərdişlərin aşılanmasıdır.

Məşq zamanı hərbişəhərdə məşqi keçirilib

Tədbirdə iştirak edən şəhər icra hakimiyyətinin başçısı İlqar Abbasov, FHN-in Muğan Regional Mərkəzinin rəisi Vüqar Ağayev, şəhərin hüquq-mühafizə orqanlarının və aidiyyəti müəssisə və təşkilatların rəhbərləri tərəfindən məşqə baxış keçirilib.

Sahibsiz küçə heyvanlarına sahib çıxan tapıldı

Gəncədə şəhər icra hakimiyyətinin, Kəpəz bələdiyyəsinin dəstəyi və Gəncə İctimai İştirakçılıq Məclisinin təşəbbüsü ilə sahsiz küçə heyvanları üçün inşa edilən sığınacaq istifadəyə verilib.

"Yuva" adı ilə fəaliyyətə başlayan sığınacağın tikinti işləri Mənzil Kommunal Təsərrüfat İstehsalat Birliyi tərəfindən həyata keçirilib. Sığınacaqda ilkin olaraq 50 heyvanın yerləşdirilməsi nəzərdə tutulub. Onların qidalandırılması, baytar tərəfindən müayinə və müalicəsi, həmçinin peyvəndlənməsi təmin olunacaq.

Məktublار: problemlər, rəylər, təkliflər...

● RAZILIQ

İçməli su problemimiz də həll edildi

Gültəpə bizim ucqar dağ kəndimizdir. 170-dən artıq ailənin yaşadığı kəndimizə təbii bütün gözəllikləri bəxş edib. Sakinlər də işgüzdür. Kimi heyvandarlıq, kimi quşçuluq, kimi də meyvəçiliklə ailələrini dolandırır.

Sağ olsun dövlətimiz, işgimiz, yolumuz normaldır. Hətta ötən il kəndə internet də çə-

kilib. Dünyanın dörd bir tərəfi ilə əlaqə saxlayır, baş verən hadisələrdən xəbər tuturuq. Suvarma suyumuz da boldur. Kəndin içindən keçən xırda çay hamının karına gəlir. Elə ona görədir ki, həyətlər yaşılığa qərq olub.

Amma içməli su ilə bağlı problem yaşayırdıq. Su idarələrinə müraciət etdik. Lakin məsələnin bir qədər gec həll olunacağını bildirdilər.

Bu günlər rayon rəhbərləri ilə görüş vardı. Camaatımız problemi onların nəzərinə çatdırdı. Bələdiyyə və icra nümayəndəliyi elə səhəri gün içməli su məsələsinin həllinə başladı. Əlaqədar təşkilatlardan işçilər gəlib köhnə su quyusunu təmizlədi. Suyu olmayan ailələrə plastik borularla xətlər çəkildi. Öz axarı ilə gədən su hamının həyatına qədər aparıldı. Bununla da problem öz həllini tapdı. Deməli, bütün problemləri həll etmək mümkündür. Sadəcə bunun üçün məsuliyyət və istək gərəkdir.

*Səməyə QARAYEVA,
Quba rayonunun Gültəpə kənd sakini*

● UĞUR

Dəniz Amerikanın ən nüfuzlu universitetində oxuyacaq

Masallının Mahmudavar kəndindən olan Dəniz Səttarlı dünyanın tanınmış ali təhsil ocağına - Massaçusets Texnologiya Universitetinə bakalavr üzrə qəbul olub. O, ölkəmizdə bu universitetdə daxil olan ilk məktəbli qızdır.

Dəniz Zaur qızı Səttarlı 2006-cı ildə Masallı rayonu Mahmudavar kəndində dünyaya göz açdı. İlk təhsilini doğma Mahmudavar məktəbində alıb. 2017-ci ildə Türkiyə Doğanat Vəqfi Bakı Türk Liseyində oxuyub.

2020-2021-ci tədris ilində 9-cu siniflər üzrə buraxılış

imtahanında 300 bal yığaraq maksimum nəticə ilə respublika birincisi adını qazanıb.

Dəniz iki il ard-arda respublika fənn olimpiadalarının birincisi olub. İlk dəfə 2021-ci ildə 9-cu sinif şagirdləri ara-

sında keçirilən kimya üzrə respublika fənn olimpiadasında 1-ci yer tutaraq qızıl medal alıb. O, 2022-ci ildə də 10-cu sinif şagirdləri arasında keçirilən kimya üzrə respublika fənn olimpiadasında yenidən qızıl medala layiq görülüb. Dəniz ötən il Çində 54-cü Beynəlxalq Kimya Olimpiadasında (ICHO) bürünc medala da sahib çıxıb.

Qeyd edək ki, buna qədər Mahmudavar kəndindən yalnız Arzu Ağayeva Amerikada ali təhsil almağa müvəffəq olmuşdu. Los-Ancelesdə bakalavr təhsili alan A.Ağayeva hazırda Bruklin şəhərində yaşayır.

Zəfər ORUCOĞLU

● NƏİLİYƏT

Lənkəranlı qız Xaricdə Təhsil üzrə Dövlət Proqramının qalibi olub

Şəhla Abbaszadə. İndi bu gənc qızın adı Lənkəranda böyük hörmət və qürurla çəkilir. Çünki oxuyub öyrənməyə olan sonsuz həvəsi onu Xaricdə Təhsil üzrə Dövlət Proqramının qalibi etmişdir.

Şəhla Abbaszadə 2019-cu ildə Lənkəran şəhər 4 sayılı məktəbi ilə qiymətlərlə başa vurub. Bakalavr təhsilini ingilis dili müəllimliyi ixtisası üzrə Azərbaycan Dillər Universitetində alıb. Bu təhsil ocağını da fərqlənmə diplomu ilə bitirib. İndi isə Şəhla magistr təhsilini Böyük Britaniyanın ən nüfuzlu universiteti olan Qlazqo Universitetində inklüziv təhsil üzrə davam etdirəcək.

Onu da bildirik ki, Şəhla Abbaszadə eyni zamanda Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Şefild Universitetinə, Bristol Universitetinə, eləcə də London Universitetinə qəbul olunmuşdur. O, təhsilini davam etdirmək üçün Qlazqo Universitetini seçib.

ZƏLİYEV

● Fotofakt

"Azadlıq prospekti" metrostansiyasının çıxışında yerləşən bu parkın acınacaqlı vəziyyəti ürək ağrıdır. Ağaclar baxımsızlıqdan, susuzluqdan məhv olur. Dağılmış tamet, uçulmuş pilləkən, susuzluqdan cadar-cadar olmuş torpaq, natəmizlik göz önündədir. Deyilənə görə, adı park olan ərazidə belə vəziyyət təzə deyil. Yaxınlıqda yaşayan sakinlər arabir iki nəfər üçün bura gəlib işləmək adıyla vaxt keçirdiklərini bildirirlər. Lakin nə vaxtacaq? Qoy bu sualın cavabını əraziyə cavabdeh olan qurumlar versinlər.

Fotolar İlham BABAYEVİNDİR

● QAYGI

Səyyar görüşlərdən razılıq

25 ildən çoxdur Abşeron rayonunda yaşayıram. Əvvəllər bizim Saray qəsəbəsində mütləq nəsa çatmazdı. Qazımız gələndə işgimiz olmazdı, işgimiz yananda suyumuz kəsilərdi.

Son illər isə qəsəbədə sosial sahədə xeyli iş görüldü. Küçələrimiz abadlaşdı, səkilər salındı. Bəzi küçələrə işıqforlar da quraşdırıldı. Qəsəbədə hər ay rayon rəhbərliyi ilə görüş keçirilir. Həmin görüşlərdə qarşılaşdığımız çətinlikləri rəhbərliyə bildiririk. İnsafən, çoxu da həll olunur.

Biz sudan çox əziyyət çəkmişik. Xüsusən də yay aylarında. Odu ki, suyu maşınlarla gətirdirdik. İndi problemimiz həll edilib. Su doğrudan həyatdır. Bizə bu həyatı qaytaranlara "sağ ol" deyirik.

*Nəcəfqulu MƏMMƏDOV,
Abşeron rayonunun Saray qəsəbə sakini*

● TƏHLÜKƏSİZ HƏRƏKƏT

Yol təhlükəsiz olanda...

Sürücüyəm. Tez-tez İsmayilli, Ağsu, Qəbələ və ətrafda yerləşən digər rayonlarda olur, işlədiyim şirkətin məhsullarını daşıyıram. Bəzi yollarda ki sərət döngələr diqqətli olmağı, sürəti gözləməyi tələb edir.

Meysəri kəndinə çatmamış süni gölün yaxınlığından keçən yol, deyirdim ki, ən çətin döngədir. Dəfələrlə həmin ərazidə qəza olduğunun şahidi olmuşam. Çox vaxt həmin ərazidə yol-patrol əməkdaşları dayanır. İki horokot zolağına nəzarət edən polisimiz təhlükəsizlik

qaydalarının az olduğu döngədə sürücülərə kömək edirlər.

Bu günlər Şamaxıdan İsmayilliyə gedirdim. Həmin döngəyə çatanda təmir işlərinin aparıldığını gördüm. Orada maşınların normal hərəkəti üçün dairə hazırlanırdı. Bir qədər genişləndirilən döngədə tikilən dairə hər iki istiqamətdə hərəkəti təhlükəsiz edəcək, yol hərəkətini nizamlayacaq.

*Uğur ABDULLAYEV,
Şamaxı rayon sakini*

● MƏMNUNLUQ

Artıq "Yaşıl dərə" də yaşamalı yerdür

Sumqayıtın "Yaşıl dərə" massivi ötən əsrin 90-cı illərində yaşayış yerinə çevrilib. Əvvəllər 5-10 ev olan massivdə hazırda yüzlərlə ailə yaşayır.

Massivdə normal yaşayış üçün hər bir şərait var. Bir müddət əvvəl enerji ilə bağlı problem yaşanmışdı. Şükürlər olsun ki, əlaqədar təşkilatlar o məsələni də vaxtında həll etdilər. Bundan əlavə, massivdə küçələr bir-birinin içində idi. Bir yerdə su ilə bağlı qəza baş verəndə ətraf küçələr keçilməz olurdu. Bunu şəhər rəhbərliyinə bildirdik. Çox çəkmədi, küçələrin təmirinə başlandı. Yağış sularının axını üçün xüsusi arxlar hazırlandı. Hazırda küçələrdə asfaltlama işləri həyata keçirilir.

*Mübariz HAQVERDİYEV,
Sumqayıt şəhər sakini*

● PROBLEM

Dərman almağımız dərdə çevrilib

Hər dəfə şəhər dərmanını almaq üçün 35 nömrəli poliklinikaya gedəndə oradakı 200 nəfərlik növbəni görüb özüm-özüm-dən soruşuram: "Görəsən, nə vaxt gəlib rahat dərmanımızı ala biləcəyik?"

Təəssüf ki, mənim kimi bu növbədən canı boğazına yığılan xəstələr çoxdur. Onları qınamırıq. Aralarında qocalar, qan təzyiqi olanlar, işə tələsənlər az deyil. Elə ona görə də bəziləri çarəsiz qalıb apteklərə üz tuturlar.

Nə qədər TƏBİB-ə deyilsə də, şikayətlər olursa da, heç bir xeyri yoxdur. TƏBİB-dən əvvəl hər şey qaydasında idi. Hər kəs gedib rahat təyinat olunmuş apteklərdən dərmanlarını alırdı. TƏBİB yaranan gündən təzə qayda qoydu. İndi bu qayda xəstələri təzə xəstəliyə sahib. Bir maraqlanan da yoxdur ki, niyə belədir?

*Bəhman MİRZƏYEV,
Bakı şəhər sakini*

● GİLEY

Səki kənarlarına niyə ağac əkilmir

İsti yay günləridir. Hamı istər-istəməz kölgəlik axtarır. Amma Bakıda piyada yollarının əksəriyyətinin ətrafında ağac yoxdur ki, kölgəlik olsun.

Yolboyu ağaclar əkilə, bu, insanları qızmar yay günlərində günəşdən qoruyar, camaat rahat öz iş-gücünün arxasına gedib-gələr. Bunun üçün dövlət qərar verməlidir? Məgər aidiyyəti qurumlar və onların rəhbərləri bunu görmürlər?

*İman MƏMMƏDOV,
Bakı şəhər sakini*

Zəruri göstərişlər verilmişdir

"Azərbaycan" qəzetinin 8 iyun 2023-cü il tarixli sayında dərc edilmiş topdan və parakəndə satış mərkəzlərinin qarşısında günəş altında yerləşdirilən qablaşdırılmış içməli sular ilə bağlı "Fotofakt"da qaldırılmış problemin həlli istiqamətində tədbir görülməsi və nəticəsi barədə redaksiyaya məlumat verilməsi ilə bağlı məktubunuz aidiyyəti üzrə Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinə daxil olmuşdur.

Məlum olduğu kimi, agentlik tərəfindən qida obyektlərində, o cümlədən topdan və parakəndə ticarət obyektlərində nəzarət tədbirləri qanunvericiliyə uyğun olaraq planlı və plandankənar yoxlamalar şəklində həyata keçirilir. Aparılan nəzarət tədbirləri zamanı qida təhlükəsizliyi ilə bağlı digər məsələlərlə yanaşı, qida məhsullarının müvafiq saxlanma şərtlərinə uyğun, o cümlədən temperatur rejimi gözlənilməklə yerləşdirilməsi vəziyyəti də yoxlanılır. Aşkar edilmiş uyğunsuzluqlar ilə əlaqədar qanunvericilik çərçivəsində sahibkar inzibati məsuliyyətə cəlb olunaraq məhsulların mövcud tələblərə uyğun saxlanılması ilə bağlı icrası məcburi göstərişlər verilir.

Bununla əlaqədar "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 16.1.3-cü maddəsinə əsasən, bu növ pozuntulara yol verilmiş ticarət obyektlərində plandankənar yoxlamaların aparılması və qanunvericilik çərçivəsində zəruri tədbirlərin görülməsi məqsədilə konkret faktlar barədə agentliyin "1003 Çağrı Mərkəzi"ne məlumat verilməsi xahiş olunur.

Əlavə olaraq bildiririk ki, mövsümlə əlaqədar əhali tərəfindən bu növ məhsullardan daha çox istifadə edildiyini və günəş suları altında saxlanılan polietilen qablaşdırılmış içməli suların insan sağlamlığına zərərli təhlükəli təhlükəli nəzərə alınaraq, bu sahədə nəzarətin gücləndirilməsi ilə bağlı aidiyyəti üzrə zəruri göstərişlər verilmişdir.

*Balarəhim QULİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədr müavini*

"Bakı Şəhər Işığı"na müraciət olunub

"Azərbaycan" qəzetinin 08.06.2023-cü il tarixli sayında "Küçəmiz iki ildir işıqsızdır" sərlövhəli oxucu problemi ilə bağlı Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinə daxil olmuş 08.06.2023-cü il tarixli məktubunuza təəssüfləndirici baxılmışdır.

Məlumat üçün bildiririk ki, məktubda qeyd olunan Gülməmməd Ramazanov küçəsi və digər küçələrdə küçə işıqları problemi ilə bağlı aidiyyəti üzrə "Bakı Şəhər Işığı" Elektrik Şöbəyə Müəssisəsinə tərəfimizdən müraciət edilmişdir.

*Səvinc SÜLEYMANOVA,
Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini*

Sakinlərin müraciətinə baxılacaq

Göyçay rayonunun Qaraməryəm qəsəbəsində ATM-in quraşdırılması ilə bağlı "Azərbaycan" qəzetində dərc edilmiş oxucu məktubuna baxılmışdır.

ABB müştərilərə xidmətin keyfiyyətinin artırılması, eləcə də xidmətlərin hər kəs üçün olcaqlığı və rahatlığı məqsədilə ardıcıl tədbirlər həyata keçirir. Müraciətinizdə göstərilən ərazidə də əməkdaşlarımız tərəfindən ATM-in quraşdırılması üçün dəyərləndirmə aparılacaq, müvafiq təhlükəsizlik və texniki tələblərə cavab verən məkanlar müəyyən edilərək ATM-in quraşdırılması imkanları nəzərdən keçiriləcək.

Məlumat üçün bildirik ki, hazırda Göyçay rayonunda ABB-nin 11 ədəd ATM-i "24x7" rejimində müştərilərimizin xidmətindədir. Onlardan 1 ədədi Qaraməryəm qəsəbəsində yerləşir.

*İlham HƏBİBULLAYEV,
Azərbaycan Beynəlxalq Bankının İdarə Heyəti sədrinin birinci müavini*

Mədəniyyət

Ustad sənətkarlarımız

Görkəmli şəxsiyyətlər, mədəniyyət və incəsənət xadimləri beşiyi sayılan qədim Şuşada dünyaya göz açan simalar arasında bu günlərdə 105 illiyini böyük təntənə ilə qeyd etdiyimiz görkəmli teatr rejissoru, aktyoru və pedaqoq, sənətsünaşlıq doktoru, professor, Xalq artisti, Azərbaycan SSR Dövlət mükafatı laureatı Mehdi Əsədulla oğlu Məmmədovun da adı həmişə böyük ehtiramla anılır.

O, 1918-ci ildə Şuşada doğulsa da, orta məktəbi Bakıda başa vurub. Orta məktəbin yeddinci sinfindən Bakı Türk İşçi Teatrının tamaşalarında kütləvi səhnələrə çıxan Mehdi Məmmədov 1935-ci ildə Bakı Teatr Məktəbini bitirib, həmin il Moskvada ali rejissor təhsili almağa gedib. 1940-cı ildə təhsilini başa vurdudan sonra təyinatla Azərbaycan

nin "Nizami" pyeslərinin tamaşalarında Eldar, Söhbət, Karton, Qaya və Əbdək rollarında səhnəyə çıxıb. Akademik teatrda isə "Alov"da Kamalov, "Canlı meyt"də Protasov, "Xəyyam"da Xəyyam, "Meşənlər"da Terenti Teterov rollarında çıxış edib. Yəqin ki, bu gün də müasir və aktual olan "Azərbaycanfilm" in

baycan Dövlət Rus Dram Teatrında baş rejissor kürsüsünü tutub.

1945-ci ildən ömrünün sonuna qədər Azərbaycan Dövlət Teatr İnstitutunda aktyor və rejissor sənətindən dərslər deyib, kafedra müdiri olub. 1968-ci ildə "Azəri dramaturgiyasının estetik problemləri" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. 1960-cı ildən professor vəzifəsini tutan, sənətsünaşlıq doktoru Mehdi Məmmədov "Azəri dramaturgiyasının estetik problemləri", "Teatr düşüncələri", "Teatrlar. Aktyorlar. Tamaşalar", "Hüseyn Ərəblinski", "Onun sənət üslubu", "Moskva Akademik Bədaiə Teatrı", "Aleksandr Tuqanov" (rus dilində), "Rejissor

bey Hüseyni), "Od gölini" və "Oqtaç Ölçü" (Cəfər Cabbarlı), "Toy" (Sabit Rəhman), "Vaqif" (Səməd Vurğun), "Nə yərdən deyər, nə öldür qoyur" (Lope de Ve-

(1951) və s. əsərləri müxtəlif janrlarda səhnə həyatı verib.

Opera və Balet Teatrında Fikrət Əmirovun "Sevil" (1953 və 1959), Leo Delibin "Lakme" (1957), Cahangir Cahangirovun "Azad" (1957), Üzeyir bəy Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" (1958 və 1978), "Koroğlu" (1959), Cakomo Puççininin "Toska" (1960) operalarına quruluş verməklə, bu teatrdə fəlsəfi-monumental teatrın imkanlarını genişləndirib.

Zəngin elmi töfəkkürə malik olan Mehdi Məmmədov milli teatrşünaslıq elminin inkişafında, resenziya janrının formalaşmasında səmərəli fəaliyyət göstərib. 1971-1976-cı illərdə Azərbaycan Teatr Comiyəsinin (hazırkı Teatr Xadimləri İttifaqı) sədri seçilib. Görkəmli alimin yazdığı və dərslik kimi keçilən "Rejissor sənəti", "Həyat və sənət yollarında" və digər kitabları elmi dəyərlərini bu gün də saxlamaqdadır. Tədqiqatçılar Mehdi Məmmədovun rejissor üslubunun fərdi keyfiyyətlərini qısaca belə ifadə ediblər: Mehdi Məmmədov aktyorun rol-obraz üzərində analitik təhlilini əsas, mühüm prinsip kimi götürürdü. Mehdi Məmmədov pauzaların psixoloji nöqtəsini tamaşanın əsas akkordu ilə ustalıqla birləşdirirdi. M.Məmmədov tamaşalarında (hətta ailə-məişət mövzulu əsərlərin səhnə hallıdır) ictimai motivləri fəlsəfi dərinliyin gur işığı ilə ziyalandırırdı. Məzmun və forma vəhdətini möhtəşəm monumentallığa töcəssim etdirirdi. Bu məqsədlə tərtibatçı rəssamlarla yaradıcı tələblərlə işləyirdi. Mehdi Məmmədov cəmiyyətdə (həyatda) olduğu kimi, sənətdə də özünütdədiq mövqeyində dayanırdı.

Məşhur rolların ifaçısı, sevimli pedaqoq və alim Mehdi Əsədulla oğlu Məmmədov 1985-ci il yanvarın 8-də əbədiyyətə qovuşub. Bakıda Fəxr xiyabanda dəfn olunub.

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"

Elm xadimləri

Onda poetik istedad da var idi

Filologiya elmləri doktoru, professor Şamil Salmanov 1933-cü il avqustun 17-də Bakının Yeni Suraxanı qəsəbəsində fəhlə ailəsində dünyaya gəlmişdi. Bülbülədə orta məktəbi bitirdikdən sonra, 1953-cü ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki Bakı Dövlət Universiteti) Filologiya fakültəsində oxudu. Tələbəlik illəri bir-birindən maraqlı xatirələrlə yaddaşına köçmüşdü. O, Həmid Arslan, Əli Sultanlı, Cəfər Xəndan, Məmməd Cəfər, Muxtar Hüseynzadə, Bəxtiyar Vahabzadə, Səlim Cəfərov kimi görkəmli pedaqoqlardan dərslər almışdı.

1958-ci ildə universitet təhsilini başa vurub və əmək fəaliyyətinə Hövsən kənd orta məktəbində müəllim kimi başlayıb. 1959-cu ildən ədəbi-tənqidçi məqalələrlə mətbuat səhifələrində çıxışlar edirdi. Şamil Salmanov ədəbi tənqid sahəsinə gəldəndə XX əsrin 60-cı illəri idi. Həmin illərdə yeni ədəbi meyillər yaranırdı. Gənc alim ədəbiyyatın dəyişən, canlanan ab-havasını, yenilikləri doğru şəkildə müəyyən edə bilmirdi. Ədəbi prosesin nəbzini ilk elmi məqalələrindən tutmağı bacarırdı. Şamil Salmanov yazırdı: "Artıq başa çatmış XX yüzillikdə milli poeziyamız böyük, mürəkkəb, çoxcəhətli bir təşəkkül və inkişaf dövrü keçmişdir. Poeziya yalnız öz milli dəyərləri və təcrübəsi əsasında yox, əsrin poeziyasının mühüm yaradıcılıq istiqamət və məktəblərinin də on xarakterli vəzifələri ilə əlaqədə, üzvi təmasda yaranmış, yeni axtarışlar yolu ilə irəliləmişdir. Bu da təsədüfi deyildir, bunun hər şeydən əvvəl poeziyaya, onun spesifikasi və vəzifəsinə, xalqın milli mənəvi tələblərinə uyğun olaraq, müasir ədəbi baxışın bilavasitə təsiri ilə bağlı bir məsələ olduğunu da demək lazımdır".

O, 1960-cı ildə Hövsən kənd orta məktəbində çalışıb. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) Nizami Gəncəvi adına Dil və Ədəbiyyat İnstitutunun Ədəbiyyat nəzəriyyəsi şöbəsinin aspirantı oldu. Şamil Salmanov 1960-cı illərdən başlayaraq üzərində işlədiyi "Azərbaycan sovet şeirinin ədəbi və novatorluq problemi (1920-1932-ci illər)" mövzusunda doktorluq dissertasiyasını tamamlaraq uğurla müdafiə etdi.

1970-1987-ci illərdə AMEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunda kiçik elmi işçi, baş elmi işçi kimi fəaliyyət göstərdi. 1987-1992-ci illərdə tənqid və ədəbiyyatşünaslığın metodologiyası bölməsinin müdiri vəzifəsində işlədi. 1998-ci ildə "Müasir Azərbaycan ədəbi tənqidinin təşəkkülü və inkişaf meyilləri" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etdi.

Şamil Salmanov ayrı-ayrı şairlərin poetik irsini tədqiqatçı cəlb edirdi. Araşdırıcıları alimin ilk elmi əsərlərinin 1920-1930-cu illərdə milli poeziyanın yaradıcılıq axtarışlarında, poeziyanın estetik mövqeyinin müəyyənlişməsində rol böyük olan üç sənətkarın - Mikayıl Müşfiqin, Səməd Vurğunun və Nəzim Həkimin yaradıcılığını əhatə etdiyini qeyd edirdi. Sonrakı illərdə isə tənqidçi-ədəbiyyatşünas Şamil Salmanov Resul Rzanın, Nəbi Xəzrinin, Süleyman Rüstəmin, Məmməd Arazın, Əli Kərimin, Bəxtiyar Vahabzadənin və başqalarının bədii irslərini təhlil və tədqiq etmişdir.

O, "Azərbaycan sovet ədəbiyyatı tarixi"nin (2 cildə), "20-ci illərin poeziyası", "30-cu illərin poeziya-

si", "Müasir poeziya" fəsilələrinin, "Müasir Azərbaycan ədəbi tənqidinin təşəkkülü və inkişaf meyilləri" (1998, doktorluq dissertasiyası), "M.Rəfil" (1965), "Azərbaycan sovet şeirinin ədəbi və novatorluq problemi - 1920-1932-ci illər" (1980), "Müasirlik mövqeyindən" (1982), "Xalq şairi M.Rahim" (1984), "Poeziyanın kamilliyi" (1985), "Poeziya və tənqid" (1987), "Akademik K.Talıbzadə" (1996), "Tənqidçi və ədəbi proses" (2001) və başqa dəyərli əsərlərin müəllifidir. Şamil Salmanov həm də şair idi. O, ədəbi yaradıcılığa erkən yaşlarından başlamışdı. 1954-cü ildə "Azərbaycan pioniəri" qəzetində "Yeni il" adlı şeiri işıq üzünə çıxmışdı. 1966-cı ildə ilk və son şeirlər kitabı olan - "Sabahınız xeyir, insanlar" kitabı nəşr edilmişdi. Tənqidçi Vaqif Yusifli Şamil Salmanovla həsr etdiyi məqalədə yazıb: "Sonralar o, heç bir şeir kitabı çap etdirmədi, hətta deyirdim ki, aylarla, illərlə şeir də yazmadı (ömrünün son illərində yeno şeirə qayıtmışdı, o şeirləri çap etdirməyə də, müdiri olduğu Ədəbiyyat nəzəriyyəsi şöbəsinə bizi oxuyurdu, hətta ölümlərini bir gün əvvəl duyurmuş kimi "Vəsiyyə" adlı şeir də yazmışdı və o şeiri, institutumuzun özəmlənən direktoru, akademik Bəkir Nəbiyev onun məzari başında oxudu).

Şamil Salmanovun istedadlı şair olduğu o hələ gənc ikən etiraf olunurdu. Şeirlərini oxuyanlar əmin idilər ki, Şamil müəllim bu yoldu davam etdirsə, şair kimi tanınacaq, sevəcəkdir. 1961-ci ildə dövrünün məşhur şairlərindən olan Resul Rza "Yolun çətinliyi sənə qorxutmasın" adlı məqaləsində yazırdı: "Şeirlərdən aldığımız ümumi təsir budur ki, sənə poetik istedad vardır. Sən yaxşı şair ola bilərsən. Bəlkə də bu cümləyə bir də qayıdıb "ola bilərsən" sözünü təkrar-təkrar oxuyacaqsan. Demək, bu yazdıqların şeir deyil? - deyə soruşacaqsan. Yox, azizim! Sən şair olmaq istəyirsənsə, bunun üçün bir neçə şeir yazmaq əzmdir. Şairlik çətin sənətdir. O, insan qəlbinin bir hissəsini deyil, hamısını tələb edir, hətta bir vaxt kimi oqlın, zəhnin, hissini təhəllürləndirən doymaq bilimi".

Poeziyanı çox sevən, duyğularını şeirlərlə anlatmaq məharətinə sahib olan Şamil Salmanov isə daha çox tədqiqatçı-alim, tənqidçi kimi fəaliyyət göstərdi. Tənqidçi Vaqif Yusifli "Niyə yazmadı və şairliyi tənqidçiliyə dəyişdi?" sualının cavabını belə açıqlayıb: "Bu suala özünə cavab verib deydirdi ki, elmi işlərə bəzi araya sığmırdı. Baxıb gördüm ki, mənim təfəkkürüm, düşüncələrim ələmizə doğru yoldadır".

Şamil Salmanov yemmiş üç yaşında dünyasını dəyişdi. Alim dəyərli elmi əsərləri və yaddaşlarda qalan xoş xatirələri ilə hər zaman xatırlanır.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

İncəsənət xadimləri

XX əsr Azərbaycan təsviri sənətinin ən tanınmış nümayəndələrindən biri də Xalq rəssamı Kazım Məmmədovun oğlu Kazımzadədir. O, dəzgah və kitab qrafikası, karikatura, ələcə də teatr və kino rəssamlığı sahəsində yaratmış olduğu əsərləri ilə özünəməxsus yer tutub. K.Kazımzadə həmçinin uzun müddət ölkəmizdə muzey işinin inkişafı istiqamətində yaddaqlan fəaliyyət göstərmiş, Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyinin direktoru vəzifəsində işləyib.

Bu il 110 illik yubileyi tamam olan görkəmli sənətkar 1913-cü ildə Bakıda anadan olub. Bakı Türk Pedaqoji Texnikumunda Abdulla Şaiq, Əmir Hacıyev kimi tanınmış şəxslərdən dərslər alıb. K.Kazımzadə ixtisas təhsilinə Ə.Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Texnikumunda və İ.Repin adına Sankt-Peterburq Boyakarlıq, Heykəltaraşlıq və Memarlıq İnstitutunda yiyələnib. 1936-1938-ci illərdə "Azərbaycan" və "Uşaqgənənəş" nəşriyyatlarında jurnal və qəzet redaksiyasında rəssam-illüstrator işləyib. Rəssamın ilk işləri "Pioner" jurnalında dərc olunub, hansı ki o, bir neçə il həmin jurnalın baş rəssamı kimi fəaliyyət göstərmiş. Bu illərdə rəssam Nizaminin əsərləri əsasında yazdığı A.Şaiqin yazdığı "Səhrli üzük", Mir Cəlalin "Fətə", "İki rəssam", M.Seyidzadənin "İsgəndər və çoban" əsərlərinə illüstrasiyalar çəkib.

Rəssam 1944-1946-cı illərdə sovet ordusunun bir hissəsində Cənubi Azərbaycanda yerləşdiyi vaxt mədəniyyət nümayəndələri ilə birlikdə orada olmuş, "Vətən yolunda" adlı qəzetdə fəaliyyət göstərmişdi. Həmin illərdə rəssam "İran" mövzulu rəsmlər seriyası ərsəyə gətirmişdir.

Rənglər dünyasında yaşanan ömür

K.Kazımzadənin kitab qrafikası sahəsində M.F.Axundzadənin əsərləri (1938), N.Gəncəvinin "İsgəndərnəmə" (1940), "Sirlər xəzinəsi" poemaları (1940), M.Ş.Vəzəhin əsərləri (1954), N.Gəncəvinin "Leyli və Məcnun" (1955), "Xosrov və Şirin" poemaları (1958), Ş.İ.Xətəinin, H.Şirəzinin və başqa şair, yazıçıların əsərlərinə yaratmış olduğu çoxsaylı uğurlu illüstrasiyaları misal göstərmək olar. K.Kazımzadə həm də "Müharibə yollarında" (1942-1945), "Tibb işçiləri" (1963), "Mənim doğma şəhərim" (1971) adlı dəzgah rəsm silsilələrini yaratmışdır.

K.Kazımzadənin yaratdığı sənət nümunələri özünün mənə, məzmun dolğunluğu, ifadə yığcamlığı, lirizmi, incə rəng qamması və bitkinliyi ilə diqqəti cəlb edir. Rəssamın əsərlərinə tamaşa edərkən onun klassik Şərq ədəbiyyatına yaxından bələdliyi və qəlbən klassik şeir sənətinin vurğunu olduğu aydın hiss edilir. Təbii ki, məşhur şairlərin yaradıcılığına yaxından bələdliyi onları çir- sənət nümunələri yaratmaq mümkün olmasdı. Rəssam dahi Nizami Gəncəvinin ölüm "Xəmsə" poemalarına ən uğurlu illüstrasiyalar yaratmış çox az rəssamlarımızdan biridir. Həmin illüstrasiyalardan "Ənuşirvan və bayquşların söhbəti", "Sultan Səncər və qarı", "İsgəndər ovd", "İsgəndərin çobanla söhbəti", "Fərhadın Şirinlə görüşü" və başqaları qeyd etmək olar. K.Kazımzadə "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanının "Basatın Topaqözü öldürməsi" boyuna, Məhsəti, Xaqani, Qotran Təbrizi, Hafiz Şirəzinin əsərlərinə yaratmış olduğu bədii sənət nümunələri ilə Azərbaycan

can qrafika rəssamlığı tarixində ən uğurlu əsərlər müəllifi kimi yaşayacaq.

K.Kazımzadə məşhur "Kırpi" jurnalı yaratdığı ildən bu mətbu orqanla əməkdaşlıq etmiş, jurnalın səhifələrində özünəməxsusluğu ilə seçilən, dövrün ictimai ehtəvacılarına göstərən bir sıra satirik rəsmlər dərd etmişdi. Onun tanınmış rəsmlər Lotif Kərimov və İsmayıl Axundovla birgə müəllifi olduğu eskizlər əsasında süljetli xalçalar toxunmuşdu. K.Kazımzadə həmçinin "Koroğlu" (1958) tamaşasına, "Bir qalın sırım" (1959), "Əhməd haradadır" (1963), "Qanun namını" (1968), "Bizim Cəbiş müəllimi" (1969), "Bakıda külləklər əsir" (1974), "Min bir xəzinə" (1976), "Üzeyir ömrü" (1981) və "Qanlı zəmi" (1985) filmlərinə geyim eskizləri hazırlamışdır.

K.Kazımzadə 60 illik Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyinin direktoru vəzifəsində işləmiş, ölkəmizdə muzeyşünaslıq fəaliyyətinin inkişafına layiqli töhfələr bəxş etmişdi. Onun uğurlu bədii yaradıcılıq fəaliyyəti dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, Əməkdar incəsənət xadimi (1943), Xalq rəssamı (1965), SSRİ-nin (1950) və Azərbaycanın (1986) Dövlət mükafatlarına layiq görülmüşdür.

Kazım Kazımzadə haqqında məqaləni rəssamın Mikayıl Müşfiq haqqında xatirələri ilə bitirmək istərdim. Rəssamın öz dili ilə radio müsahibəsi bir növ onun yaradıcılıq kreditudur: "Mən Mikayıl Müşfiq 1927-ci ildə Bakı Türk Pedaqoji Texnikumundan tanyıram... Tale bizi Sabir adına Mərkəzi Kitabxanada tanış etdi. Bu kitabxanada ədəbiyyat, elm və tex-

nika və ələcə də siyasi elmlər üzrə deməklər var idi. Bu deməklərdə hər həftə görüşlər olardı. Görüşlər zamanı mən kimin haqqında söhbət gedəcəksə, o adamın rəsmi çəkirdim... Bu növbəti görüş M.Müşfiq haqqında idi. Mən M.Müşfiqin rəsmi çəkmişdim və həmin gün bütün demək müdaximləri, demək üzvləri hamıdan tez gəlib səbrsizliklə Müşfiqin gəlməyini gözləyirdi. Müşfiq tam vaxtında içəri daxil oldu və çox çəvik hərəkəti ilə hamı ilə salamladı və Mikayıl Rzaquluzadə və Atababa Musaxanlıdan soruşdu: "Mənim bu rəsmimi kim çəkib?" A.Musaxanlı mənə göstərdi və dedi ki, bizim gənc rəssamımız Kazım çəkib bu portreti. O, mənə təbəssümlə baxdı və dedi: "Sən ki, mənə görməmişəm, şəkli necə çəkmişəm?" Mən ona dedim ki, Müşfiq, mən sizi 1927-ci ildən tanıyıram. Müşfiq o gündən mənə rəssam dedi. Mən isə onun şair deyər çağırırdım. M.Müşfiqlə bizim son görüşümüz 1935-ci ildə oldu. Şair dedi: "Əlindəki kətan nədir?" Dedim mən bu kotona A.S.Puşkinin portretini çəkəcəyəm. Dedi çox gözəl. Amma unutma ki, Rusiyada Puşkinə portret çəkən rəssamlar yüzlərlədir. Sən Füzuli, Nəsimi, Seyid Əzim Şirvani, Sabir kimi dahi şairlərin rəsmlərini çəkməyi unutma. Sənin çəkdiyin o rəsmlər bizim gələcək mədəniyyət xəzinəmizə bir incikimi daxil ola bilər. Mən o gündən M.Müşfiqin o sözlərini unutmuşam".

Görkəmli rəssam 1992-ci ildə 79 yaşında vəfat etmişdir.

Əsəd QULİYEV,
Rəssamlar İttifaqının üzvi,
sənətsünaş

Xəbərlər

2024-cü ildə Xəzər yarı ölkələrin Bəstəkarlar Assosiasiyasının təsis edilməsi nəzərdə tutulur

2024-cü ildə Rusiya, Azərbaycan, İran, Qazaxıstan və Türkmənistanın bəstəkar icmalarının davamlı şəkildə qarşılıqlı fəaliyyət göstərməsinə imkan verəcək Xəzər yarı ölkələrin Bəstəkarlar Assosiasiyası təsis ediləcək.

Bu fikri Xəzər yarı ölkələrin simfonik orkestrinin bədii rəhbəri və dirijoru Mixail Qolikov Xəzər yarı ölkələrin bəstəkarlarının I Beynəlxalq Forumu çərçivəsində "TASS" agentliyinə müsahibəsində deyib.

Avqustun 23-də Həştərxanda "Xəzər fəsiləri" beynəlxalq klassik incəsənət festivalı çərçivəsində

ilk dəfə olaraq Xəzər yarı ölkələrin bəstəkarlarının I Beynəlxalq Forumu keçiriləcək. Azərbaycan, Rusiya, Qazaxıstan, İran və Türkmənistanın mədəniyyət xadimləri və bəstəkarları bu tədbirdə iştirak ediblər.

Bildirik ki, avqustun 22-də Həştərxanda "Xəzər fəsiləri" Beynəlxalq Klassik İncəsənət Festivalı başlayıb. Festival çərçivəsində avqustun 25-dən 28-dək Həştərxan Filarmoniyasında Azərbaycan, İran, Qazaxıstan və Türkmənistan günləri keçiriləcək. Xəzər yarı ölkələrdən 70-ə yaxın musiqiçinin daxil olduğu Xəzər yarı ölkələrin simfonik orkestri "Xəzər fəsiləri"nin əksər tədbirlərinin fəal iştirakçısı olacaq.

Dünyanın ən yaxşı kitabxanası Barselonada yerləşir

Beynəlxalq Kitabxana Assosiasiyaları və Müəssisələri Federasiyası (IFLA) "Biblioteca Garcia Marquez" Barselona kitabxanasını 2023-cü ildə dünyanın ən yaxşı kitabxanası adlandırdı.

İspan KİV-inə istinadən xəbər verilir ki, bu il fənləndə Barselonanın rəqibləri Sloveniya, Avstraliya və Çinin kitabxanaları olub.

Barselona kitabxanası San-Marti rayonunda yerləşir və heyranedici memarlıq və innovativ dizaynı ilə fərqlənir.

"Biblioteca Garcia Marquez" İspaniyada beynəlxalq miqyasda tanınan ilk kitabxanadır. O, bu yaxınlarda - 2022-ci ilin may ayında açılıb, lakin artıq hamını dərhal heyran etməyə nail olub. Açılış ildə kitabxana memarlıq sahəsində Barselona Şəhər Mükafatına layiq görülüb və noticələri 2023-cü il oktyabr

ryn 19-da məlum olacaq memarlıq və dizayn sahəsində FAD mükafatının finalçısıdır. "Biblioteca Garcia Marquez" kitabxanası 6 mərtəbəlidir, sahəsi 4 min kvadratmetr təşkil edir, orta hesabla gündə onu təxminən min nəfər ziyarət edir.

Almaniyalı alim Mixael Raynhard HESS: "Okamponun rəyi erməni maraqlarına onun güclü dəstəyini ifadə edir"

Almaniyalı tanınmış alim, Qafqaz regionunun tədqiqatçısı Mixael Raynhard Hess Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin (BCM) keçmiş prokuroru Luis Moreno Okamponun qərəzli rəyi ilə bağlı mifəssəl və əsaslandırılmış açıq etiraz məktubu göndərmiş və onu özünün feysbuk sahifəsində paylaşmış. AZƏRTAC homin məktubu təqdim edir:

"Hörmətli Luis Moreno Okampo. Aşağıdakı açıq məktubdur və mən onu həm sizə göndərirəm, həm də eyni vaxtda feysbuk sahifəmdə paylaşdıram.

Mən "Dağlıq Qarabağ" məsələsi ilə bağlı bir sıra kitablar və məqalələr dərc etdirmiş tədqiqatçı kimi, mövzu ilə bağlı avqustun 7-də dərc etdiyiniz ekspert rəyinizə bəzi şərhlər verməyə cəsarət edirəm.

Təəssüf ki, sizin erməni maraqlarına güclü dəstəyinizi ifadə edərkən irəli sürdüyünüz bəzi iddialar açıq-aşkar diqqət yayındırmasa da, ən azı, birnəməli deyil. Sizin "Ermənilər tərəfindən "Artsax" kimi tanınan "Dağlıq Qarabağ"da əsasən etnik ermənilər yaşayıblar və XX əsrdən çox müddət ərzində orada yaşayıblar" (6-cı sahifə) fikriniz tarixi keçmişdən xəbəri olmayan tarixşünaslardan "Artsax" adlandırılan bölgənin 20 əsrdən artıqdur ki, etnik ermənilərin məskunlaşdığı ərazi kimi şərh edilə bilər. Düzü, sizin fikirləriniz qeyri-müəyyən olduğu üçün başqa cür şərh olunma da bilər. Məsələn, bu, ermənilərin 20 əsrdə orada yaşadığını söyləmək kimi başa düşülə bilər. Lakin bu, onların mütləq üstünlük təşkil etməsi anlamına gəlmir. Çox istərdim ki, bu cür qeyri-müəyyənlik aradan qaldırılsın. Dünyanın aparıcı hüquqşünaslarından biri kimi, çox mühüm məsələlərdə əsaslıməzləşən aradan qaldırmağın nə qədər vacib olduğunu bilirsiniz.

Faktiki mahiyyətə gəldikdə isə heç bir erməni etimologiyası olmayan "Artsax" sözünün mənasının sizin qeyd etdiyiniz xronoloji sıralamada həqiqətən təsdiqlənə biləcəyi şübhə doğurur. Strabonun (taqrifən e.ə.63-e.23) qeyd etdiyi "Orçistena" toponiminin (Bax, Mamedovanın istinad etdiyi erməni müəllifi Vardqes Mikaelyanın əsərləri, 1995: 110) "Artsax" ilə eyniləşdirilməsinin mümkünlüyünə dair erməni iddiaları yalnız spekulativ xarakter daşıyır. Məndə olan məlumatlara görə, erməni dilinə heç bir aidiyyəti olmayan "Artsax" toponimi bizim erməni V əsrinədək geniş yayılmışdır. Əlbəttə, nə bizim eramın başlanğıca, nə də V əsrdən sonrakı dövrlər daxil olmaqla sonrakı müasir dövrlər üçün bizdə dəqiq demografik statistika yoxdur. Bu o deməkdir ki, sözügedən bölgədə "əsasən ermənilər yaşadığı" barədə fikrinizin bir şərhə də, sadəcə olaraq, spekulativ xarakter daşıyır.

Bununla əlaqədar onu da xatırlatmaq istərdim ki, "Dağlıq Qarabağ" termini 1918-ci ildən sonra yaranmışdır və "Artsax" termini ən azı 1045-ci ildən 1921-ci ilə qədər rəsmi siyasi və ya inzibati termin kimi istifadə edilmişdir. "Dağlıq Qarabağ" termininin ilk istifadəsinə gəlincə isə bu, ilk dəfə çox güman ki, Qarabağ ermənilərinin iyulun 22-dən 26-dək Azərbaycanın Şuşa şəhərində keçirilmiş I qurultayında istifadə edilmiş (araftal məlumat üçün bax: Mikaelyan et al. 1992: 13). Avakian 2021 [2005]: 5; miq. Valiyev /Şirinov 2016: 66). Sizin öz versiyanızda dediyiniz kimi, əsrlər boyu fasiləsiz olaraq bu günə qədər işləndiyi güman edilən bir termin kimi görünən "Artsax" termini ən azı 1921-ci ilə qədər hətta ermənilərin özləri tərəfindən geniş istifadə edilmişdir. Bununla, ermənilər SSR Xalq Komissarları Sovetinin 1921-ci il 12 iyun tarixli bəyannaməsi də sübut edir (rus dilində "Sovet narodnux komissarov"). Bu bəyannamənin biri rus, biri erməni dilində yazılmışdır. Erməni dilindəki versiyada SSR dilindəki "Dağlıq Qarabağ" termini (rus dilində qeyd edilmiş) ermənicə "Լեռնային Պարսպ" (Lərnəyan İrəbatlı) "Mountainous Karabakh" (bax: Mikaelyan et al. 1992: 636) erməni ifadəsi ilə tərcümə edilmişdir və bu ifadə ermənicə "dağlıq" sözündən və həm tarixi, həm də etimoloji cəhətdən Azərbaycan toponimi olan "Qarabağ" sözünün erməni dilində transkripsiyasından ibarətdir. Lakin bu səhəddə "Artsax"dan əsar-alamət yoxdur. Qarabağın əhəmiyyəti Azərbaycanın adının əvəzində "Artsax"dan istifadə yalnız sonradan həm Sovet İttifaqı daxilində, həm də xaricdə erməni separatçı, yəni anti-Azərbaycan təbliğatı nəticəsində qoyulmağa başlamışdır. Eyni zamanda bölgənin əhəmiyyəti adı olan "Qarabağ" əsrlər boyu müxtəlif inzibati və siyasi səhədlərdə istifadə olunmuş və bu günə qədər istifadə olunmaqdadır (mövzu ilə bağlı bax: Heß 2020). Əgər fikirləşdiyiniz kimi, "Artsax" belə mühüm inzibati-siyasi, hətta tarixi toponim idisə, nə üçün Ermənistan SSR-in aparıcı siyasi orqanlarından birinin üzvləri 1921-ci ildə Azərbaycan sözündən istifadə etməli idilər? 1045-ci ilə istinad etməyiniz gəlincə isə, bu, həqiqətən də, Antik və Orta əsrlər dövründə mövcud olan Artsax vilayətinin erməni dövlətinin bir hissəsi olduğunu söyləməyin mümkün olduğu son idi (Kalpakian 1993: 112). O vaxta qədər bu əyalətin tabe olduğu Baqratid Krallığı 1045-ci ildə Bizans imperiyasının (Asenbauer 1993: 21; Krikorian 1993: 71, 74), 1064-cü ildə isə Səlcuqların hakimiyyəti altına keçdi (Vryonis 1971: 89; Asenbauer: 391912: 71, 74) və onun sovet Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti (DQMV) ilə qismən üst-üstə düşən ərazisi sonralar heç vaxt erməni siyasi idarəçiliyi altına keçməyib. Bu mövzuda əsasən etnik ermənilər yaşayıblar və XX əsrdən çox müddət ərzində orada yaşayıblar" (6-cı sahifə) fikriniz tarixi keçmişdən xəbəri olmayan tarixşünaslardan "Artsax" adlandırılan bölgənin 20 əsrdən artıqdur ki, etnik ermənilərin məskunlaşdığı ərazi kimi şərh edilə bilər. Düzü, sizin fikirləriniz qeyri-müəyyən olduğu üçün başqa cür şərh olunma da bilər. Məsələn, bu, ermənilərin 20 əsrdə orada yaşadığını söyləmək kimi başa düşülə bilər. Lakin bu, onların mütləq üstünlük təşkil etməsi anlamına gəlmir. Çox istərdim ki, bu cür qeyri-müəyyənlik aradan qaldırılsın. Dünyanın aparıcı hüquqşünaslarından biri kimi, çox mühüm məsələlərdə əsaslıməzləşən aradan qaldırmağın nə qədər vacib olduğunu bilirsiniz.

OPEN LETTER TO LUIS MORENO OCAMPO
Dear Luis Moreno Ocampo,
The following is an open letter, which I address to yourself while simultaneously publishing it on my Facebook page "Michael Reinhard Heß".
Being a researcher who has published a number of books and articles about the Nagorno-Karabakh issue, I am daring to come up with some comments on the Expert Opinion on the subject which you have published on August 7.
Unfortunately, some of the claims that you make in voicing your strong support of Armenian interests are at least ambiguous if not outright misleading.
Your statement that "Nagorno-Karabakh, known as Artsakh by Armenians, is predominantly inhabited by..."

rın hakimiyyəti altına keçdi (Vryonis 1971: 89; Asenbauer: 391912: 71, 74) və onun sovet Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti (DQMV) ilə qismən üst-üstə düşən ərazisi sonralar heç vaxt erməni siyasi idarəçiliyi altına keçməyib. Bu mövzuda əsasən etnik ermənilər yaşayıblar və XX əsrdən çox müddət ərzində orada yaşayıblar" (6-cı sahifə) fikriniz tarixi keçmişdən xəbəri olmayan tarixşünaslardan "Artsax" adlandırılan bölgənin 20 əsrdən artıqdur ki, etnik ermənilərin məskunlaşdığı ərazi kimi şərh edilə bilər. Düzü, sizin fikirləriniz qeyri-müəyyən olduğu üçün başqa cür şərh olunma da bilər. Məsələn, bu, ermənilərin 20 əsrdə orada yaşadığını söyləmək kimi başa düşülə bilər. Lakin bu, onların mütləq üstünlük təşkil etməsi anlamına gəlmir. Çox istərdim ki, bu cür qeyri-müəyyənlik aradan qaldırılsın. Dünyanın aparıcı hüquqşünaslarından biri kimi, çox mühüm məsələlərdə əsaslıməzləşən aradan qaldırmağın nə qədər vacib olduğunu bilirsiniz.

Faktiki mahiyyətə gəldikdə isə heç bir erməni etimologiyası olmayan "Artsax" sözünün mənasının sizin qeyd etdiyiniz xronoloji sıralamada həqiqətən təsdiqlənə biləcəyi şübhə doğurur. Strabonun (taqrifən e.ə.63-e.23) qeyd etdiyi "Orçistena" toponiminin (Bax, Mamedovanın istinad etdiyi erməni müəllifi Vardqes Mikaelyanın əsərləri, 1995: 110) "Artsax" ilə eyniləşdirilməsinin mümkünlüyünə dair erməni iddiaları yalnız spekulativ xarakter daşıyır. Məndə olan məlumatlara görə, erməni dilinə heç bir aidiyyəti olmayan "Artsax" toponimi bizim erməni V əsrinədək geniş yayılmışdır. Əlbəttə, nə bizim eramın başlanğıca, nə də V əsrdən sonrakı dövrlər daxil olmaqla sonrakı müasir dövrlər üçün bizdə dəqiq demografik statistika yoxdur. Bu o deməkdir ki, sözügedən bölgədə "əsasən ermənilər yaşadığı" barədə fikrinizin bir şərhə də, sadəcə olaraq, spekulativ xarakter daşıyır.

Bununla əlaqədar onu da xatırlatmaq istərdim ki, "Dağlıq Qarabağ" termini 1918-ci ildən sonra yaranmışdır və "Artsax" termini ən azı 1045-ci ildən 1921-ci ilə qədər rəsmi siyasi və ya inzibati termin kimi istifadə edilmişdir. "Dağlıq Qarabağ" termininin ilk istifadəsinə gəlincə isə bu, ilk dəfə çox güman ki, Qarabağ ermənilərinin iyulun 22-dən 26-dək Azərbaycanın Şuşa şəhərində keçirilmiş I qurultayında istifadə edilmiş (araftal məlumat üçün bax: Mikaelyan et al. 1992: 13). Avakian 2021 [2005]: 5; miq. Valiyev /Şirinov 2016: 66). Sizin öz versiyanızda dediyiniz kimi, əsrlər boyu fasiləsiz olaraq bu günə qədər işləndiyi güman edilən bir termin kimi görünən "Artsax" termini ən azı 1921-ci ilə qədər hətta ermənilərin özləri tərəfindən geniş istifadə edilmişdir. Bununla, ermənilər SSR Xalq Komissarları Sovetinin 1921-ci il 12 iyun tarixli bəyannaməsi də sübut edir (rus dilində "Sovet narodnux komissarov"). Bu bəyannamənin biri rus, biri erməni dilində yazılmışdır. Erməni dilindəki versiyada SSR dilindəki "Dağlıq Qarabağ" termini (rus dilində qeyd edilmiş) ermənicə "Լեռնային Պարսպ" (Lərnəyan İrəbatlı) "Mountainous Karabakh" (bax: Mikaelyan et al. 1992: 636) erməni ifadəsi ilə tərcümə edilmişdir və bu ifadə ermənicə "dağlıq" sözündən və həm tarixi, həm də etimoloji cəhətdən Azərbaycan toponimi olan "Qarabağ" sözünün erməni dilində transkripsiyasından ibarətdir. Lakin bu səhəddə "Artsax"dan əsar-alamət yoxdur. Qarabağın əhəmiyyəti Azərbaycanın adının əvəzində "Artsax"dan istifadə yalnız sonradan həm Sovet İttifaqı daxilində, həm də xaricdə erməni separatçı, yəni anti-Azərbaycan təbliğatı nəticəsində qoyulmağa başlamışdır. Eyni zamanda bölgənin əhəmiyyəti adı olan "Qarabağ" əsrlər boyu müxtəlif inzibati və siyasi səhədlərdə istifadə olunmuş və bu günə qədər istifadə olunmaqdadır (mövzu ilə bağlı bax: Heß 2020). Əgər fikirləşdiyiniz kimi, "Artsax" belə mühüm inzibati-siyasi, hətta tarixi toponim idisə, nə üçün Ermənistan SSR-in aparıcı siyasi orqanlarından birinin üzvləri 1921-ci ildə Azərbaycan sözündən istifadə etməli idilər? 1045-ci ilə istinad etməyiniz gəlincə isə, bu, həqiqətən də, Antik və Orta əsrlər dövründə mövcud olan Artsax vilayətinin erməni dövlətinin bir hissəsi olduğunu söyləməyin mümkün olduğu son idi (Kalpakian 1993: 112). O vaxta qədər bu əyalətin tabe olduğu Baqratid Krallığı 1045-ci ildə Bizans imperiyasının (Asenbauer 1993: 21; Krikorian 1993: 71, 74), 1064-cü ildə isə Səlcuqların hakimiyyəti altına keçdi (Vryonis 1971: 89; Asenbauer: 391912: 71, 74) və onun sovet Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti (DQMV) ilə qismən üst-üstə düşən ərazisi sonralar heç vaxt erməni siyasi idarəçiliyi altına keçməyib. Bu mövzuda əsasən etnik ermənilər yaşayıblar və XX əsrdən çox müddət ərzində orada yaşayıblar" (6-cı sahifə) fikriniz tarixi keçmişdən xəbəri olmayan tarixşünaslardan "Artsax" adlandırılan bölgənin 20 əsrdən artıqdur ki, etnik ermənilərin məskunlaşdığı ərazi kimi şərh edilə bilər. Düzü, sizin fikirləriniz qeyri-müəyyən olduğu üçün başqa cür şərh olunma da bilər. Məsələn, bu, ermənilərin 20 əsrdə orada yaşadığını söyləmək kimi başa düşülə bilər. Lakin bu, onların mütləq üstünlük təşkil etməsi anlamına gəlmir. Çox istərdim ki, bu cür qeyri-müəyyənlik aradan qaldırılsın. Dünyanın aparıcı hüquqşünaslarından biri kimi, çox mühüm məsələlərdə əsaslıməzləşən aradan qaldırmağın nə qədər vacib olduğunu bilirsiniz.

rın hakimiyyəti altına keçdi (Vryonis 1971: 89; Asenbauer: 391912: 71, 74) və onun sovet Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti (DQMV) ilə qismən üst-üstə düşən ərazisi sonralar heç vaxt erməni siyasi idarəçiliyi altına keçməyib. Bu mövzuda əsasən etnik ermənilər yaşayıblar və XX əsrdən çox müddət ərzində orada yaşayıblar" (6-cı sahifə) fikriniz tarixi keçmişdən xəbəri olmayan tarixşünaslardan "Artsax" adlandırılan bölgənin 20 əsrdən artıqdur ki, etnik ermənilərin məskunlaşdığı ərazi kimi şərh edilə bilər. Düzü, sizin fikirləriniz qeyri-müəyyən olduğu üçün başqa cür şərh olunma da bilər. Məsələn, bu, ermənilərin 20 əsrdə orada yaşadığını söyləmək kimi başa düşülə bilər. Lakin bu, onların mütləq üstünlük təşkil etməsi anlamına gəlmir. Çox istərdim ki, bu cür qeyri-müəyyənlik aradan qaldırılsın. Dünyanın aparıcı hüquqşünaslarından biri kimi, çox mühüm məsələlərdə əsaslıməzləşən aradan qaldırmağın nə qədər vacib olduğunu bilirsiniz.

Faktiki mahiyyətə gəldikdə isə heç bir erməni etimologiyası olmayan "Artsax" sözünün mənasının sizin qeyd etdiyiniz xronoloji sıralamada həqiqətən təsdiqlənə biləcəyi şübhə doğurur. Strabonun (taqrifən e.ə.63-e.23) qeyd etdiyi "Orçistena" toponiminin (Bax, Mamedovanın istinad etdiyi erməni müəllifi Vardqes Mikaelyanın əsərləri, 1995: 110) "Artsax" ilə eyniləşdirilməsinin mümkünlüyünə dair erməni iddiaları yalnız spekulativ xarakter daşıyır. Məndə olan məlumatlara görə, erməni dilinə heç bir aidiyyəti olmayan "Artsax" toponimi bizim erməni V əsrinədək geniş yayılmışdır. Əlbəttə, nə bizim eramın başlanğıca, nə də V əsrdən sonrakı dövrlər daxil olmaqla sonrakı müasir dövrlər üçün bizdə dəqiq demografik statistika yoxdur. Bu o deməkdir ki, sözügedən bölgədə "əsasən ermənilər yaşadığı" barədə fikrinizin bir şərhə də, sadəcə olaraq, spekulativ xarakter daşıyır.

xi və ya siyasi faktlarla nisbiləşdirmədən sitat gətirmək yalnız Rusiya və Ermənistan təbliğatının maraqlarına xidmət edir və reallığın faktiki imicini yaramağa heç bir fayda vermir. Sonda isə onu qeyd etmək istəyirəm ki, Qarabağda "acları soyqırımı"nın baş verməsi ilə bağlı arqumentlərinizi həqiqətə uyğun hesab etmirəm. Maqalənin 13-cü sahifəsində siz Soyqırımı Konvensiyasının II (c) maddəsinin tərbiyi ilə əlaqədar Fransa tərəfindən edilmiş soyqırımı ilə bağlı qeyd etmişdiniz. Fransanın mətnində deyilir ki, "[i]hər hansı bir qrup [sic: M. R. H.] sadəcə, müəyyən bir millətə, irqə və ya dinə mənsub olduğu üçün yox olmasını qaçılmaz edəcək qədər qısa rasiona yerləşdirilsəydi, bu da gerçəkşəhərdi. Soyqırımı cinayət kategoriyasına daxildir".

Siz həqiqətən 120 min nəfərlik bir icmanın (bu, Ermənistanın iddia etdiyi rəqəmdir) Qarabağın geniş dağlıq rayonları kimi mümbit bir bölgədə, təsərrüfatın və heyvandarlığın mümkün olduğu, sovet dövründə yüksək inkişaf etdiyi (Sovet İttifaqı zamanı təsərrüfatı əhəmiyyətli mövzusunda "Xlėvnik 2018" sənədində istinad edirəm) və təbii su ehtiyatlarının kifayət qədər olduğu ərazidə yayın ortasında acaqlıdan ölə biləcəyinə inanmırsınız?! Maqalənizdə də məlum olduğu kimi, separatçı ərazilərdən ağır xastalərin təxliyəsi üçün tədbirlər görülüb. Bu, həm də təhlükəli qida çatışmazlığından əziyyət çəkən insanların çıxarılma biləcəyi deməkdir. Maqalənizdə acaqlı (sizin mətninizin 15-ci sahifəsində göstəriləyi kimi) həqiqətən baş vermişinə və ya bir qrup olaraq Dağlıq Qarabağ ermənilərini təhdid edə biləcəyinə dair hər hansı müsbət sübut və ya isə rəy yoxdur.

Hüquqşünas olmadığım üçün Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin ilkin qərarı (səh. 15) ilə yerdəki realıq arasında uyğunluq dərəcəsini ölçə bilmirəm. Bununla belə, hüquqşünas olmayan biri kimi belə gözləmə ki, hətta Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsi Qarabağın Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərdə "soyqırımı"ndan fakt kimi deyil, sadəcə, "inandırıcı" yənasmasından danışırsınız (səh. 15). İddia olunan blokadaya gəldikdə isə Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsi bildirdi ki, bu, 16-cı sahifədə qeyd olunduğu kimi, - çox əhəmiyyətli müəyyən hüquqlar üçün "düzdürlməz nəticələrə səbəb ola bilər" (vurğulayıram). Bu isə onu bildirir ki, həmin nəticələr yalnız bir ehtimaldır, müəyyən edilmiş fakt deyil.

Mətninizin əsas diqqət mərkəzində olan surf hüquqı baxmadan kənar - Luçin dahlizində Azərbaycan SSR Ali Sovetindən və Ermənistan SSR Ali Sovetindən xahiş edirik ki, Dağlıq Qarabağın erməni əhəlisinin gözləntilərini nəzərə alaraq, Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin Azərbaycan SSR-dən Ermənistan SSR-ə verilməsi məsələsinə həllə ehtisən. Eyni zamanda bu iki qurum Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin Azərbaycan SSR-dən Ermənistan SSR-ə verilməsi məsələsinin müsbət həlli ilə bağlı SSRİ Ali Soveti ilə vasitəçilik etsin".

Sizin müttəxəssis rəyinizi oxuduqdan sonra məndə belə bir təəssürat yaranmışdır ki, bu sənəd həm tarixi fonun, həm də real vəziyyətin birtərəfli ermənipərəst şərhinə əsaslanır. Azərbaycanın "soyqırımı" törətmək üzrə olduğu fikrinin dəstəklənərək Rusiya Federasiyasının verdiyi bəyannatdan sitat gətirirsiniz və həmin sənədin qeyd edilmiş "diqqətçəkən" hesab edirsiniz (səh.8). Bu bəyannatda deyilir ki, bölgədəki Rusiya sülhməramırları "Dağlıq Qarabağın müllki əhəlisinin kütləvi şəkildə halak olmasının qarşısını almalıdırlar". Hörmətimizi bildirərək bunu da qeyd etməliyik ki, bu bəyannatı verən hökumət 1945-ci ildən bəri Avropanın ən dəhşətli müharibələrinə imza atmış, sayəsiz-hesabsız qətlər və dəhşətli müharibə cinayətləri törətmiş, yalanlarla məşğul olan qurumlardan biridir. Ən önəmli isə ən azı 118 ildir ki, Ermənistan-Azərbaycan münəqışsinə görə məsuliyyəti daşıyan və Dağlıq Qarabağda ermənilər tərəfindən törədilən hərbi cinayətlərdə və insanlıq əleyhinə cinayətlərdə həm də hərbi yolla iştirak etmiş ən önəmli güc strukturlarından biridir. Bu bəyannat necə legitim hesab etmək olar? Belə bir bəyannat terrorizmi qanunlaşdıraraq, tənqidi kontekstdən kənarıdır. Yaxud tarixi

Bakıda Şahmat üzrə Dünya Kubokunun bağlanması mərasimi olub

Bakıda Şahmat üzrə Dünya Kubokunun bağlanması və mükafatlandırma mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə gənclər və ictimai naziri Fərid Qayıbov, Beynəlxalq Şahmat Federasiyasının (FIDE) prezidenti Arkadi Dvorkoviç, Azərbaycan Şahmat Federasiyasının (AŞF) prezidenti MəhİR Məmmədov, Azərbaycan Respublikasının müdafiə sənayesi naziri, Azərbaycan Velosiped Federasiyasının prezidenti Mədot Quliyev, şahmatçılar və digər qonaqlar iştirak ediblər.

Mərasim Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni və FIDE-nin rəsmi himninin səsləndirilməsi ilə başlayıb. Daha sonra monitora yarışa həsr olunmuş videoçarx nümayiş etdirilib.

Ardınca rəsmi qonaqlar çıxış ediblər. Övvələ sözlər gənclər və idman naziri Fərid Qayıbova verilib. Hər kəsi salamlayan nazir dünyə kubokunun yüksək səviyyədə təşkil olunduğunu bildirdi. Nicat Abasovun öz növbəsinə Azərbaycan Respublikasının prezidentini və Azərbaycan Velosiped Federasiyasının prezidenti Mədot Quliyevə təşkilatçıları və digər qonaqları təbrik etdi. O, belə mötəbər yarışın Azərbaycanı daha da inkişaf etdirəcəyini vurğuladı. Fərid Qayıbov mükafatçıları təbrik etdi. O, iştirakçıların uğurlar arzulayıb. Sonra səhnəyə FIDE prezidenti Arkadi Dvorkoviç dövlət olub. Funksioner yarışın yüksək səviyyədə təşkilinə görə MəhİR Məmmədova, həmçinin dünya kubokunun işçilərinə media nümayəndələrinə təşəkkür etdi.

görə MəhİR Məmmədova, həmçinin dünya kubokunun işçilərinə media nümayəndələrinə təşəkkür etdi. Tədbirdə çıxış edən MəhİR Məmmədov Bakıda keçirilən dünya kubokunun unudulmaz mübarizə ilə yadda qaldığını bildirdi. Yarışa böyük tamaşaçı marağının olduğunu deyən federasiya prezidenti Nicat Abasov uğurlu çıxışını xüsusilə vurğulayıb. MəhİR Məmmədov Arkadi Dvorkoviç və komandasına, Gənclər və İdman Nazirliyinə, eləcə də azarkeşlərə təşəkkür etdi. O, qeyd etdi ki, şahmatın inkişafı üçün gələcəkdə də bu təşkilatlarla əməkdaşlıq davam etdiriləcək. FIDE-nin vitse-prezidenti dünya kubokunun qalibi Maqnus Karlsoni tarixi qələbə münasibətilə təbrik etdi. O, İddiaçıların Turnirində çıxış edəcək şahmatçılara uğurlar arzuladı.

Sonra səhnəyə FIDE prezidenti Arkadi Dvorkoviç dövlət olub. Funksioner yarışın yüksək səviyyədə təşkilinə görə MəhİR Məmmədova, həmçinin dünya kubokunun işçilərinə media nümayəndələrinə təşəkkür etdi. O deyib ki, dünya kubokunun Bakıda keçirilməsi gələcəkdə ölkədə şahmatın daha da inkişafına tökən verəcək. Arkadi Dvorkoviç Azərbaycan paytaxtında əsl şahmat sənətinin gerçəkləşdiyini vurğulayıb. O, hər kəsin Bakıdakı yarışdan xoş təəssüratlarla ayrıldığını söyləyib. Ardınca qaliblərə mükafatlar təqdim olub. ABŞ təmsilçisi Fabiano Karuana, eləcə də azarkeşlərə təşəkkür etdi. O, qeyd etdi ki, şahmatın inkişafı üçün gələcəkdə də bu təşkilatlarla əməkdaşlıq davam etdiriləcək. FIDE-nin vitse-prezidenti dünya kubokunun qalibi Maqnus Karlsoni tarixi qələbə münasibətilə təbrik etdi. O, İddiaçıların Turnirində çıxış edəcək şahmatçılara uğurlar arzuladı.

kəşə, xüsusilə cənab Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığımı bildirib. O deyib ki, dünya kubokunun Bakıda keçirilməsi gələcəkdə ölkədə şahmatın daha da inkişafına tökən verəcək. Arkadi Dvorkoviç Azərbaycan paytaxtında əsl şahmat sənətinin gerçəkləşdiyini vurğulayıb. O, hər kəsin Bakıdakı yarışdan xoş təəssüratlarla ayrıldığını söyləyib. Ardınca qaliblərə mükafatlar təqdim olub. ABŞ təmsilçisi Fabiano Karuana, eləcə də azarkeşlərə təşəkkür etdi. O, qeyd etdi ki, şahmatın inkişafı üçün gələcəkdə də bu təşkilatlarla əməkdaşlıq davam etdiriləcək. FIDE-nin vitse-prezidenti dünya kubokunun qalibi Maqnus Karlsoni tarixi qələbə münasibətilə təbrik etdi. O, İddiaçıların Turnirində çıxış edəcək şahmatçılara uğurlar arzuladı.

Sonra səhnəyə FIDE prezidenti Arkadi Dvorkoviç dövlət olub. Funksioner yarışın yüksək səviyyədə təşkilinə görə MəhİR Məmmədova, həmçinin dünya kubokunun işçilərinə media nümayəndələrinə təşəkkür etdi. O deyib ki, dünya kubokunun Bakıda keçirilməsi gələcəkdə ölkədə şahmatın daha da inkişafına tökən verəcək. Arkadi Dvorkoviç Azərbaycan paytaxtında əsl şahmat sənətinin gerçəkləşdiyini vurğulayıb. O, hər kəsin Bakıdakı yarışdan xoş təəssüratlarla ayrıldığını söyləyib. Ardınca qaliblərə mükafatlar təqdim olub. ABŞ təmsilçisi Fabiano Karuana, eləcə də azarkeşlərə təşəkkür etdi. O, qeyd etdi ki, şahmatın inkişafı üçün gələcəkdə də bu təşkilatlarla əməkdaşlıq davam etdiriləcək. FIDE-nin vitse-prezidenti dünya kubokunun qalibi Maqnus Karlsoni tarixi qələbə münasibətilə təbrik etdi. O, İddiaçıların Turnirində çıxış edəcək şahmatçılara uğurlar arzuladı.

Bakıdakı dünya çempionatında medal qazanan Azərbaycan atıcıları mükafatlandırılıblar

Bakıda keçirilən Atıcılıq üzrə Dünya Çempionatında medal qazanan Azərbaycan atletləri mükafatlandırılıblar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, 25 metr məsafəyə tapançadan mörkəzə atəşçmə növündə birinci yer tutan Nigar Nəsirəyevə qızıl, ikinci yer sahibi olan Nərminə Səmədovaya isə gümüş mükafat təqdim edildi. Fəxri kürsünün üçüncü pilləsinə qalxan monqolustanlı Xişiqderger Enxbat isə bürünc medal alıb. Qeyd edək ki, dünya çempionatına sentyabrın 1-də yekun vurulacaq.

Möhtəşəm qələbə Ağdamın "Qarabağ"ı Sloveniyadan zəfərlə qayıtdı

Əvvəlki 1-ci sah.

Ağdam klubu matçın ilk hissəsində meydançanın sloveniyalıları ədalətli tədbiq etdiyi pressinqlə meydan sahiblərinin oyun qurmasına imkan vermədi. Qısa ötürmələrlə oyunu meydançanın rəqibə aid olan hissəsinə keçirən ağdamlılar itirilən hər topdan sonra, demək olar ki, Sloveniya təmsilçisinə boş zona buraxmadılar. Ağdam klubu müdafiənin arxasına atılan toplarda və standart vızıyyotlarda çox diqqətli oldu. İlk 20 dəqiqədə rəqibi topsuz qoyan komanda məyus qarşı tərəfə təhlükəli epizodlar yaşadı. Lakin ilk hissənin sonrakı dəqiqələrindən etibarən ənənəvi oyun planına döndən "Qarabağ" daha çox qısa ötürmələr üstünlük verək meydançanın mərkəzində "Olimpiya"lı futbolçuları yor-

dıcı funksiyanı yerinə yetirən Romao qazandıqı topu tez bir zamanda Andrade və ya Yan-koviçə çatdırdı. Montenegrolu yarımmüdafiəçinin meydan-da olmağı 3-cü zonada həm Cica, həm Benzia, həm də Zubir üçün əlavə üstünlüklər qazandırdı. Belə ki, top rəqibdə olarkən 1-ci və ya 2-ci zonada bu oyunçuların üzvlərinə yük çox da düşmədi. Birinci hissənin sonlarına doğru komandanızın heyətinə də Medina və Leandro Andrade fərgəndilər. Fasilədən sonra meydan sahibləri heyətdəki texniki futbolçuların da potensialından yararlanaraq tək-tək mübarizələrdə üstün olmağa çalışdılar. Lakin bütün cəhdlərə baxmayaraq, oyunda başqa qol olmadı-2.0.

etməsinə problem yaratdı. Və qazanın toplardan sonra ötürmələr daha dəqiq oldu. "Qarabağ"da Leandro Andrade və Marko Yan-koviç boş zonaları çox yaxşı bağladı. Xüsusilə Yan-koviç 1-ci və 3-cü zona arasında əlaqəni, balanslı yaxşı qorudu. Meydanda dağı-

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

BAŞ REDAKTOR Bəxtiyar SADIQOV. ƏLAQƏLƏNİYYET FÖNLƏRİ: Qəbul otağı - 539-68-71, Baş redaktor müavinləri - 538-86-86, Məsul katib - 539-43-23, Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32. «AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti 539-49-20. Qeydiyyat № 1. Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti. Tiraj 5458. Sifariş 2117. Qiyməti 40 qəpik.